

309/32

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం. డిసెంబరు నెల 20 వ తేది గురువారము

No. 217

నంపుటము. ౪.

పింగళ నామ సంవత్సర మాగ్గశిరమా సశుద్ధ షష్టి ౬.

సంచిక ౨౧౭

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము.

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల కొర

దోలును. వాయువు

పోట్ల పొగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియింటి నుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశ ముండు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము, డిసెం. బొంబాయి జంత్ నువ్వారు.

ఆంధ్రవీర కంఠీరవ అభినవ
భీమనేన బిరుదాంకిత ప్రావేశరు
రామమూర్తిగారి కార్యక్రమము.

(౧)				దినములు	
వారము	19-12-17	to	21-12-17	3	"
ఇచ్చాపురం	22-12-17	to	24-12-17	3	"
బరహంపూరు	25-12-17	to	28-12-17	4	"
అనకా	29-12-17	to	31-12-17	3	"
రెనుకొండ	1-1-18	to	3-1-18	3	"
చిత్రపూరు	4-1-18	to	7-1-18	4	"
పూరి	8-1-18	to	11-1-18	4	"
(౯88)					

తేలుమందు వెల సీసా ౧-కి 0-8-0

తేలుకాటువలన అసాదుము లేదు గాని విశేష బాధ గలదు.

తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు.

బాధ నరముల వెంట పెద్దవరము

దగ్గరనుండిలాగుట ప్రారంభించును

కుట్టినచోటును బండ పాయనటుల

చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ దానము

న చేయుట పరిశీలించి. ఇది మిగుల

ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును.

చెడకుండుటగాను రబ్బరుదీరడాని సీసాలో పోయబడినది.

కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయమగును.

మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు

పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింటి నుండదగినది.

తామర తైలము

డబ్బా 1-కి 0-8-0 (అరులకాలు)

అమృతాంజనం డిసెం. 6, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

OTTO DILBAHAR REGD

THE

PERFUME OF ORIENTALS

DELICTEFUL & LASTING

మిక్కిలి మనోహరముగా నువాసన 126

(విజ్ఞాన కాబడినది.) ఆటో డిల్ బహార్. (విజ్ఞాన కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు కవి కవనమునకి, సాటిలేని సుగంధమును నువాసనగలది.

అల్పకాలముగాని, కాలాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము

చేయబడిన కేవల ప్రవృత్తసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని దిండుపులు చిలుకరించినచో, మనోగర్భమును

నువాసన ని స్ఫులకరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

విన్నపైజు (అర (డాం) సీసా 1-కి ౦-8-0

పద్మరేఖము పైజు 1-డాం " " 0-12-0

వీరొక పైజు 2 " " 1-4-0

పద్మరేఖ 4 " తే 1/2 డౌన్సు " 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పత్తెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిపాత్రులూ బొరకును. దీనిని

అనేకమగు నకలునెట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపైజు

ను, కార్డుపైజును ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలించును. ఈ ఆటో

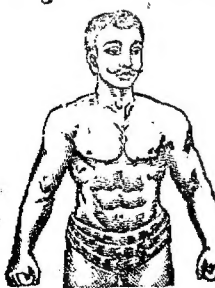
డిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా కి నిగువనానికి

ప్రాసినచో అతాకిమ్మరుగల మనాసకాన్ని ఉచితముగ పంపుదురు.

పోల్ పబ్లికేషన్స్ ఇండియా డ్రగ్ లిండు కెమికల్ కో; నెం. 1118, బామ్బాయి సీదు బొంబాయి.

అమృతసంజీవి లేహ్యము.

ఇది అయఃకాంతసింధూరము, స్వర్ణ సింధూరము, రజిత భస్మము, అంబరు, కస్తూరి మొదలగు ద్రవ్యములు, వనమూలి

కలు, విత్తనములు, వేళ్లు చేర్చబడి మిగుల ననుభవముగలవారలచే సిద్ధపడు పుడి యున్నది. తింటుంటే వెంటనే నియోగక రుచికరమైయుండును. కాళ్లు చేతులు, మంటలు, అకక్షి, సోమరి తనము మొదలగువానిని పోగొట్టి ఆ కలిని పుట్టించును. పథ్యములేదు. బల కరమైన అహారమును దినుటయే పథ్యము.

ము. శ్రీలు, పురుషులు అందఱును వాడవచ్చును.

సేరు 1-కి వెల 2-0-0. వి. పి. ఖర్చు 0-4-0.

సేర్లు 2-కి వెల 4-0-0. వి. పి. ఖర్చు ఇశాం.

ధనలక్ష్మి కంపెని,

నెం 6, వెంకటేశ మేష్ట్రీ వీధి,

(586) సాహుకారు పేట, మద్రాస్.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యైదాంధ్ర

మహాజనసభలయందలి

సన్ధాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల

యవన్యాసములు, వారి చిత్రపటములు,

సభా తీర్మానములు గలవు.

వెల రూ. 1-8-0.

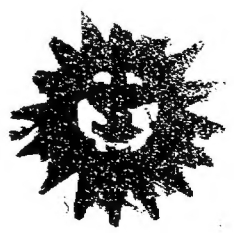
పోస్టేజి వేటు.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాస్.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దవారకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాకడెన్న మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెని.

(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

మదరాసు సదరన్ మకాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు. (971)

నా తిజ్యంగా నోటిఫికేషన్ 8 సెక్షన్లను గురించి మదరాసు సెక్షన్లను నిర్వహించు మేయంటెనెన్స్ సెక్షన్లలో కంప్యూటేషన్లు తుదిగా కావలయును.

కాపీ 1 కి 2 రూపాయలను చెల్లించినచో గానపురములోనున్న చీఫ్ ఇంజనీరు కార్యాలయమున గాని, నా తిజ్యంగా నున్న డిప్యూటీ ఇంజనీరు కార్యాలయమున గాని తెలియజేయబడుచున్నది.

నిబంధనల ననుసరించి ముందరి తెలియజేయబడినట్లుగా, సెక్షన్లలో చేయవలసిన పనులన్నియు తగినవిగా పట్టుల నవలంబించి చేయవలెను. దీనికి సంబంధించిన డిప్యూటీ ఇంజనీరు కచ్చేరీలో ఆదేశించును. ఒక్కొక్క తెలియజేయబడిన 50 రూపాయలను డిపోజిట్ చేయవలెను. అనుకొన్న పనులను పూర్తిచేయు తెలియజేయబడిన ఆనాడు పనిని చేయవలెను ఈ 50 రూపాయలను కోల్పోవలసి వచ్చును.

1918 సం॥ జనవరి 15వ తేదీ మంగళవారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలవరకు తెలియజేయబడినట్లుగా, కనీసము నీచుచేసి గూటి ఎం. ఎం. రైల్వే కంపెనీ డిప్యూటీ ఇంజనీరుగారి పేర పంపవలెను. కనీసము 'నిర్మాణ మేయంటెనెన్స్ సెక్షన్' లో 'కంప్యూటేషన్' 8వ సెక్షన్ గుర్తింపబడిన వాస్తవములైన, అవి ప్రాయవలయును.

ప్రతి తెలియజేయబడిన గాని కొందఱు తగ్గించి పట్టుల నెత్తును నిర్బంధ మేయంటెనెన్స్ రైల్వే కంపెనీ వారికి లేదు. ఇదివరకే కనీసము కంపెనీలోని తెలియజేయబడిన పట్టులను తమయొక్కతకు సంబంధించిన సన్యాస పత్రములను తెలియజేయవలెను సమర్పించవలయును.

విజయవాడలోని తెలియజేయబడినట్లుగా ఈ సెక్షన్లను నిర్వహించు అధికారిని తెలియజేయవలెను నీజను 15 క్లెయిండ్లు ఈయబడును. ఈ టికెటును తెలుగుగారి తన ఏజెంసీగాని ఉపయోగించు కొనవచ్చును. జనసామాన్యమునకు ఇచ్చు టికెట్లలో సగము వలెను ఈ నీజను టికెట్లకు చార్జీ చేయబడును.

నోటీసు.

రాజమండ్రి తెలియజేయబడినట్లుగా ఫయిలు

రిగ్యులరు నెంబరు 39 రు దావా.

వాదకు 2 వల్ల అచ్చయ్య.

ప్రతివాదులు 1 వల్ల సత్యనాథయ్యయ్య.

సాలు అమలాపురం తాలూకా కాశీబండ్.

మొదటి దావాలో 29-9-17 తేదీన కోర్టువాని చేసిన ఉత్తర్వు ప్రకారము దావాలో రిజిస్టరుగా నేర్పబడిన నేను సదరు దావాలో వాది ప్రతివాదుల వ్యక్తి యాస్తి యగు ప్రాంతంలో, ఈ భూదస్తావేజులు, డిక్రీలు వగయిరా లను బట్టి బాధలవల్ల గావలసిన లాభాలను వేయవలెను అలాపించబడినట్లుగా వేలపు యిన్స్ట్రక్షన్లలో జరిపవలసిన షెడ్యూలు దాఖలా లాభాలను అమలాపురం గ్రామంలో నా అగ్గిను వద్దను 1918 సం॥ డిసెంబరు నెల 16 తేదీన సదరు యిన్స్ట్రక్షన్లలోని నిబంధనల ననుసరించి వేలముచేయవలెనని యందు మూలముగా ప్రయత్నించుచున్నాడను. అట్టి వివరపు షెడ్యూలుకు వేలపు పరతులను వేలముచేయు దస్తావజులు వగయిరానున్న కొనబడిన వాదకు దావాలో రిజిస్టరేషన్ నయిన నా అగ్గినులో ఉదేయంగా తనిఖీచేసుకోవచ్చును. అమలాపురం } చావలి లక్ష్మీనారాయణ. 9-12-17 } రిజిస్టరు.

నందిగామ తిరువూరు తాలూకాల ప్రత్యేకసభ.

—(1)—

నందిగామ, డిసెంబరు 16:— ఈ సభ నందిగామలో ఈరోజు 2 గంటలవరకే జరిపినట్లుగా, సంచాల సుబ్బారావుపంతులు బి. ఏ. బి. ఎం. గారి ఆధిపత్యముక్రింద సమావేశమైనది. జరిపినట్లుగా అత్యధిక కాశీబండ్లను పంతులుగారు, చింతికిరి నారాయణమూర్తి పంతులుగారు, కట్ట కాంభోజుగారు, వంటు సుబ్బారావుపంతులుగారు; శింగరాజు వేంకటసుబ్బారావు పంతులుగారు మొదలగువారు 10, 15 మంది దయచేసిరి. తాలూకాలోని వివిధ గ్రామముల నుండి బ్రాహ్మణేతర యెత్తులు సుమారు 400 మంది సభకు దయచేసిరి. కొందఱు నేపు ముగిసినవారు జరిగినది. తరువాత అత్యధిక కాశీబండ్ల గావు గాని దంటు సుబ్బారావుపంతులుగారు జాతీయగీతములను పఠించుచుగా పాడిరి.

పిచ్చయ్య ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు తుంగపాటి సుందర శివరావు పంతులుగారు తన ఉపన్యాసమును చేసిరి. పంతులవారి ఉపన్యాసములో మనశ్శాంతి ఏకాగ్రతను పట్టి ఇంత దరిద్రదశకు వచ్చినచో స్వరాజ్యము దానినెట్లు పొర గొలుచు చక్కని తెలియబడినది. అగ్రాసవాధిపతిగారు ఉపన్యాసమును ప్రాయముట సంతకం చేయవలెనని వాగ్రూపమున కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణముల గురించియు బ్రాహ్మణేతర గోద్యయము గురించియు విపులముగ వర్ణించిరి. ఈ క్రింది తీర్మానములు చేయబడినవి:

మొదటి తీర్మానము.

విశాఖపట్ణం సంగ్రామము దయచేయుటకు మన చక్రవర్తిగారిని వారి మిత్రులను జయప్రదముగ కృతజ్ఞులముగ పరిగ్రహించి నాంధ్రవలయునని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు. అగ్రాసవాధిపతిగారికిని ఉపపాదించిరి. సభ వారు మన ఉత్సాహముతో ఆమోదించిరి.

రెండవ తీర్మానము.

ఇంటిరుల్ పార్లమెంటులో, ఈ శతమునందు ప్రజలకు బాధ్యతలను ప్రభుత్వమును స్థాపించుచే బ్రిటిషు పరిపాలనముకన్న యుద్ధేతరుని కక్కాడించినందుకై హిందూ జాతి మంత్రి లైట్ ఆనరబుల్ ఈ. ఎస్. మాంటాగ్యుగారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకమైన యభివాదముల నిర్వహించు ఈ సభ వారు శ్రీ వారికి హృదయపూర్వకముగా స్వాగతము నొసగుచున్నారు. ఈ:— కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా పంతులుగారు, ఆ:— చింతికిరి నారాయణమూర్తిగారు. ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడినది.

మూడవ తీర్మానము.

(1) ఈ సభవారు కాంగ్రెసు లీగుల సంస్కరణ విధానమును ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్య సమేత మంగీకరించుచు ఈ సంస్కరణ ప్రజాతికకు రిక్విరేట్ లేకుండా వెంటనే హిందూజాతిమునకు బాజీకు హక్కులను దయచేయవలసినదని ముగిసిపోయిన ఇండియా మంత్రి మాంటాగ్యు గారికి తింతి వార్త పంపుట తీర్మానముచేయవలెనని.

(2) ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును సూక్ష్మ ప్రజాతికను వెంటనే తయారు చేసి ప్రజాభిప్రాయమును కనగొనవలసినదని భద్రాచలం ప్రావిన్సులో కాంగ్రెసు కమిటీ వారిని మదరాసు రాజధానిసంఘము వారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు. ఉపపాదనలు:—అత్యధిక కాశీబండ్ల గావు గాని ఆమోదనలు:—మార్గదర్శక సంగమ్యుగాని చింతిపాటి గుర్నాధంగారు, సభవారు ఏకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి.

వార్తా తీర్మానము.

హిందూజాతిమునకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజింపవలసినట్లు వెంటనే మదరాసు రాజధానిలో తెలుగు మూట్లను తెలుగుజాతిలకు ఇచ్చివేసి ఒక ప్రత్యేక రాజధానిగా చేయవలసినట్లు ఈ సభవారు ఇండియా మంత్రిగారిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు. ఉపపాదనలు:—సుంకర నరసింహముగారు, ఆమోదనలు:—డాక్టరు ఉగ్ర నరసింహముగారు. అందఱు ఆమోదించిరి.

అయిన తీర్మానము.

(1) ఆంధ్రమహాసభ స్థాపితోపసంఘమువారి డిప్యూటీ మను ఇండియా మంత్రిగారిని దర్శింపకుండా, మదరాసు దొరతన మువారు నిరాకరించినందుకు ఈ సభవారు తయారుకొని అసం

తుష్టిని, ఆశాభంగమును ఖండితముగా తెలియజేయుచు, వెంటనే సదరు డిప్యూటీ మనును కై కొనవలసినదని ఇండియా మంత్రిగారిని కోరుచున్నారు. మరియు ప్రజాభిప్రాయమునకు సంబంధములేని డిప్యూటీ మనులను అంగీకరించుచు, ఆంధ్రబాహ్యజేతరసభ అని ఆంధ్రమహాసభ నిశ్చయముచేసినట్లుగా ఆంధ్రవైశ్యసభ మొదలగు కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణముల నామోదించు సభల డిప్యూటీ మనులను మదరాసు ప్రభుత్వము వారు నిరాకరించినందుకు ఈ సభవారు తమనిశ్చయమున అసంతుష్టిని అసంతృప్తిని తెలుపుచున్నారు.

(2) మరియు నియమిత కాలములో పరిరక్షణమువారికి పంపబడిన డిప్యూటీ మనులను అంగీకరించు సరిహద్దు మాంటాగ్యుగారిని ఏ డిప్యూటీ మనులను ఎవరు సందర్శింపవచ్చునో ఈ సభవారు కోరుచున్నారు. ఈ డాక్టరు వంటు సుబ్బారావుపంతులుగారు, ఆ. శింగరాజు వేంకట సుబ్బారావుపంతులుగారు, అత్యధిక కాశీబండ్ల గావు గాని, సభవారు గందరిచే నేకగ్రీవముగ అంగీకరించబడినది.

అయిన తీర్మానము

మహాస్మరణీ మోతాలీ మొదలగు నిర్బంధవాదము ననుభవించు చున్న వారి నందరిని వెంటనే విడుదల చేయవలెననియు, రాజకీయ నేకముల నానోపసంపాదన వారందరిని వెంటనే తుమించి వదిలిపెట్ట వలసినదనియు ఈ సభవారు కోరతమువారిని కోరుచున్నారు.—ఉ. కట్ట కాంభోజుగారు, ఆ. మంజు భాగ్ సామెలుగారు, ఎల్లపాటి హనుమంతరావుగారు, రి. రి. గంటల వేళ జయజయ ధ్యానములతోనూ జాతీయ గీత గానముతోనూ సభ జరిగినది.

బళ్లారి సరసవిరోధిని సభవారు

1917 డిసెంబరు 22-వ తేదీ శనివారము

సాయంత్రము 5-30 గంటలకు

లవ - కుశ నాటకమును (976)

విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో ప్రదర్శించును.

పీపిల్సు పార్కు వేడుకలు, ప్రదర్శనములు.

(1) డిసెంబరు 21 వ తేదీ నుండి ప్రారంభమగును. హిందూ జాతి చిత్రకళా, పారిశ్రామిక వస్తు ప్రదర్శనములు జరుగును.

స్వదేశీ వస్తువుల నేకములు ప్రదర్శింపబడును. హిందూ జాతి మోతవలెను పారిశ్రామిక రంగమున స్వతంత్రతనము చేయగలదను సమస్య కిందు తగిన సమాధానము ప్రస్తుతమగును.

చిత్రమైన వినోదములు, వ్యాయామ ప్రదర్శనములు నేత్రోత్సవము చేయుచుండును.

ఈ ప్రదర్శనములకు శ్రీ చెన్నపురి గవర్నరుగారి రధ్యక్షులై యుండును. వినియోగమున లభించు ద్రవ్యముంతయు చెన్నపురి యుద్ధనిధి కొసంగబడును. ఇంకను వివరములు కావలయు వారు మదరాసు పార్కు ఫీరు ప్రదర్శనముల కార్యదర్శికి న్నాయవలెను.

ఆత్మబిజ్ఞాన

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. జన్మముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయ చర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి.ఎ.

చిన్నవైశా చక్కనిగ్రంథము మొదలు. 0-1-0. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

బొమ్మ బాక్సు 212, మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రమహాసంఘ విజ్ఞాపన

నేటి యడయము 10 గంటలకు ఆంధ్రమహాసంఘ సభ్యులు ఆంధ్రసభావిజ్ఞాపనమును మాంబేక్య రాజప్రతినిధి గార్లకు సమర్పించిరి. ఆంధ్రభీష్ములనదగు న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులు గారు విజ్ఞాపక వర్ణనాయకులగు నండి విజ్ఞాపనమును జరిపిరి.

విజ్ఞాపక వర్ణమున న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులు (నాయకుడు) గాదె రాధురరావు, గౌ. ఎ. సూర్యనారాయణ రావు, సి. వి. ఎస్. నరసింహరాజు, గౌ. కె. ఆర్. సి. కృష్ణ రావు, చెలికాని లచ్చారావు, మహమ్మదు ఉమ్రులీహ సాహెబ్, గౌ. ఎం. రామచంద్రారావు, చింతా శేషయ్య, డాక్టరు పట్టాభిశిథారావు, కె. హనుమంత రావు, కొండ వేంకటస్వామి, ఒంగోలు వేంకటగంగయ్య, పానకా స్వామి రాజురాజు, గౌ. బి. ఎ. కర్క, పి. చందయ్య, జి. హరిశ్చంద్ర త్తనరావు, కె. నాగేశ్వరరావు, వి. పిచ్చయ్య, నూకల వేంకటసుబ్బయ్య, హట్టి శేంకరరావు, కట్టపంపి భాస్కరరాజు, నెలమి పట్టాభిగారు రావుగార్లు నండిరి.

విజ్ఞాపనము.

ఆంధ్రమహాసభాస్థాయి సంఘసభ్యుల మగు మేమ మిగుల హృదయపూర్వకముగ స్వాగతము సేసంగుచున్నాము. తమరు (మాంబేక్యగారు) ప్రస్తుత విషయస్థితిగలదు మా దేశమును సందర్శింప వచ్చినందులకు తెలుగుజ్జీవులపక్షమున తమకు మా యజమానికృత్యములకు దేవుడున్నాము. సామ్రాజ్యము మహాసంగ్రామమున మునిగియున్నప్పుడు, ఈవిధాల దేశపు రాజకీయ సంస్కరణకార్యముల గమనింప గలిగిన శ్రీ రాజసార్వభౌముని ప్రభుత్వమునకు మేమెంతయు కృతజ్ఞులము.

చెన్న పురి రాజధానిలోని తెలుగు జ్జీవుల అన్ని తెగల ప్రతినిధులు గలసి ఏటేట మహాసభ జరుపుచుగలమును, ఆరునెలలపాటునుండి ఈమహాసభ (ఆంధ్రదేశమునందలి) ముఖ్యప్రదేశములలో జరుపబడుచుండె ననియు నిన్ను నించుచున్నాము. భాషాప్రయుక్త విధానమున రాష్ట్రవిభాగము జరుగు నట్లు చేయుట యు, ఈ రాజధానిలోని తెలుగు జ్జీవుల నన్నిటిని కలిపి ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము నేర్పటముటయు ఈ మహాసభాముఖ్యోద్దేశములలో నొకటి. ప్రస్తుతిము హిందూదేశమునందు గల రాష్ట్రవిభాగము ఆయా రాష్ట్రపుజల జాతివైకల్యకలక్షణముల ననుసరించుచుండలేదు. కాని పరిపాలనా సౌకర్యమునకు దగినట్లు ఏర్పాటుపడినది. భాషాభేదమున, సాంప్రదాయ భేదమున, వైస్మిక భేదమున గలవివిధజాతుల ప్రజలను కలిపి ఒక్క రాష్ట్రమున గూర్చుట, జాతీయసౌష్ఠవమునకును, జాతీయ విశ్వమునకును అనూకూలముగా నుండజాలదు. పరిపాలనాసౌష్ఠవమునకును అడ్డపచాలదని సునిచియుచున్నాము. రాజకీయపరిస్థితులయందభివృద్ధిగొఱును, వైతిక భౌతిక వియమ అభివృద్ధిగొఱును, కొంతకాలమున ఏకత (వికచత్వము) అవసరము.

1916 వ సం॥ము డిసెంబరునందు జాతీయమహాసభా మహమ్మదీయ, మహాసభలచే నిర్వహించబడిన సంస్కరణ ప్రణాళికకు మా సంపూర్ణ మోదము దేవుచు ఎట్టి స్వపరిపాలనావిధానమునైనను పునః రాష్ట్రవిభాగ సవరణమనియు, రాష్ట్రవిభాగమున కొఱుకు భాషాప్రయుక్త విధానమున రాష్ట్రవిభాగము గానించుట ఆత్యావశ్యకమని విన్నవించుచున్నాము.

ఈ రాజధానిలో ఒకవరుసను 83 వేల చదరపుమైళ్ల వైశాల్యము గలిగి 170 లక్షల జనసంఖ్య గలిగియున్న ఆంధ్రమండలములను, కార్యనిర్వాహక సభాయుతుడగు ఒకగవ్వకు క్రింద, ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా నేర్పటవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము. అంతిం సంవిధానవిషయమున ఈ ప్రదేశమును క్రాంగెను స్కీలుగా జాతీయ మహాసభా సంఘమువారు నిర్ణయించిరి.

“బంగాళీభాష మాట్లాడుచుండిన విద్యార్థులమును ఒక రాష్ట్రముగా చేసి హిందీభాష మాట్లాడు భాగమునకు ప్రత్యేక ప్రభుత్వము” నొసంగి ప్రభుత్వము వారిదివరకే భాషా ప్రయుక్త విధానము ననుసరించి రాష్ట్ర విభాగము గాంచియుండిరి. చెన్న పురి రాజధానిలోని 5 ప్రత్యేక భాషల మాట్లాడుచుండిన ప్రత్యేకజాతులు గలవు. ఈ జాతులలో ప్రతిదానికి ప్రత్యేక అధిక్యమును ప్రత్యేక సాంప్రదాయాచారములును గలవు. ఇందు ప్రతిజాతియు ప్రత్యేక ప్రభుత్వపరిపాలనక్రింద నుండవలసింది.

తమ సందర్శనమువలసి ఫలముగ, హిందూదేశ స్వపరిపాలనము కొఱుకు నూచించుచు ఏవిధానమందైనను, ఈరాజధానిలోని ఆంధ్రమండలములను ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా నేర్పటము ఒక భాగముగా రాజసార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారును గ్రహింపవలెనని నవినయముగ ప్రార్థించుచున్నాము.

విజ్ఞాపనాను బంధము

ఈదేశములో బ్రిటిషు ప్రభుత్వవారిశ్రమము జూడ, బ్రిటిషు దేశవిస్తరణము ననుసరించియు పరిపాలనా సౌకర్యములను బట్టి రాష్ట్ర పునర్విభాగమునకు ననుసరించుచు రాష్ట్రముల సంఖ్య కృద్ధియగుచుండుట నోచుచును. దేశకాలముల కనుగుణ్యముగ రాష్ట్రవిభాగము జరుగుచుకచ్చెను. కాని వాదనకుర్థితుముగ నైనను, జాతి భాషాస్థితుల కనుగుణ్యముగ నైన నెన్నుచు నుండలేదు. వారెక హేచ్చిగొన్నగాను (అప్పటి బ్రిటిషుదేశమును) బొంబాయి, బంగాళము, చెన్న పురి రాష్ట్రములను మూడు భాగములుగా విభజించెను. ఆయా భాగము లిప్పుడు 15 రాష్ట్రములుగా విభజింపబడి, ఒక్కొక్కటియు వైశాల్యప్రామాణ్యము ప్రామాణ్యములను లందును, జాతివైకల్య సాంప్రదాయాచారములందును విశేష భేదము గలిగియున్నది. ప్రస్తుతమున్న రాష్ట్రవిభాగము ప్రకారము, మహారాష్ట్రము బొంబాయి మధ్యరాష్ట్రములు, నైజాము దేశములందు నికనించుచున్నారు. ఆంధ్రము మధ్యరాష్ట్రములు, నైజాముదేశము మైసూరు సంస్థానము, చెన్న పురి రాజధానిలందున్నారు. కర్ణాటక, చెన్న రాజధాని, మైసూరు, బొంబాయి రాష్ట్రములందున్నారు. ఓరీసుచెన్న పురి బీహారులందును కొన్నికర్మముల క్రమమునకు మధ్యరాష్ట్రములనున్నారు. ఇట్టి విభజనమును పరిక్షించినచో, రాష్ట్రవిభాగము అదురబాసగా చేయుచుండెను, రాష్ట్రవిభాగమున జాతీయభివృద్ధి గాని, పరిపాలనా సౌష్ఠవముగాని లక్ష్యింపబడలేదనియు తెలియగలదు.

కాని అప్పుడప్పుడు ఎక్కో ప్రభుత్వప్రముఖులు రాష్ట్ర విభాగ దోషమును గమనించి, సకలమగు విధానములను నిర్ణయించుచు నచ్చిరి. ఇట్టి విభాగమునందు రాష్ట్రములందరి వైస్మిక స్థితులకు రాజకీయములలో నెట్టి సంబంధమున లేదని సర్ జార్జ్ స్ట్రాక్లెగాను తెలిపి, బ్యూరాష్ట్రముతప్ప ఇంక రాష్ట్రమున కైన వైస్మికవ్యక్తిత్వములేదు. అనగా భాషాభేదముగాని జాతిభేదముగాని, భౌతిక భేదముగాని పాటించబడలేదు. ఊరక ప్రభుత్వ సౌకర్యముల ననుసరించి రాష్ట్ర విభాగము చేయబడినది అని సర్ తామస్ హార్లెర్నెన్ గారు అభిప్రాయపడిరి. “దేశవిభాగమును జాతిభాషా భేదముల ననుసరించి చేసియుండినచో, విభజనము బాగుండి యుండును. ఇట్టి విభజనమునకు జాతిభాషా బంధములే భావకరములు రాష్ట్ర ప్రభుత్వమున విశ్వాసమును కృద్ధి నొందును. ప్రస్తుతమున్న రాష్ట్రవిభాగము విరుద్ధక్షణములు గలిగి, వైస్మికవ్యవస్థ లాభములకు విరుద్ధములగువానిని గూర్చుచున్నచో ని సర్ బార్క్లెఫుల్లగారు వ్రాసిరి. 1870 వ సంవత్సరమున సర్ జార్జ్ చెప్పే గారు ఒకప్పుడు ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ చేయవలెనని నూచించిరి. 1900 వ సం॥ మున సర్ ప్రాన్సిస్ యంగ్ హార్మంగుగారు సింధురాష్ట్రమునకు ప్రత్యేక ప్రభుత్వము నొసగవలెనని వ్రాసిరి.

వైస్మికవ్యవస్థ విభజనము రాష్ట్రవిభాగము గానింపబడినచో మొట్టమొదట ఉపజాతీయత్వ భావము కృద్ధియై సర్ తామస్ హార్లెర్నెన్ గారు చెప్పినట్లు జాతీయ భావము

నకు ప్రారంభమగును. ప్రతిరాష్ట్రము ఒక్కొక్క ఉపజాతి స్థానమును గ్రహించి, ఆవిభముగ అన్ని రాష్ట్రములను సంయోగమందుచో, హిందూదేశమున జాతీయత్వాభివృద్ధి నొనరును. ఈ ఫలముగలగుటకు అన్ని రాష్ట్రముల యందు ఏకత నొండవలయును. అభివృద్ధి యందు భేదములు గలగుజేయుచి లేకుండ యుండవలెను. ఇట్లు ఆత్మవిశ్వాసముగల అన్ని అంతర్జాతులన్నియు కలసి జాతీయత్వము నుద్ధరించును. ఏక సంబంధముగల దేశమును ఏకభాషాయ, ఏక సాంస్కృతిక సాంప్రదాయ బంధమున, ఏకభాష, గుణ, లక్షణములును ఉపజాతీయ వ్యక్తిత్వము నేర్పజచి, విశ్వమును గూర్చుటకు వివిధ సంస్థాపనలను నిర్దింపజేయును. ప్రస్తుత మున్నట్లు ఏకరాష్ట్రమున అనేక జాతులుండుటచే వైస్మికవ్యవస్థ విశ్వము నిర్దింప నలవి కాదున్నది. స్థానిక ప్రభుత్వమున విశ్వాసమైన తిరిగంత గలుగలేదు. రాజకీయ పరిరంభణమునకు మూల మనదగు స్వదేశభక్తి వృద్ధిగొందింపబడలేదు. ప్రస్తుతమున్న యేగ్గాట్లవలన ఒక రాష్ట్రపరిపాలనము ఆ రాష్ట్రములోని ప్రజలభాషల వ్యవస్థ అధికారుల కొప్పుజెప్పుట చేపరిపాలనా సౌష్ఠవమునకు భంగము గలుగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యస్థానమును, అధికార బలము రాష్ట్రమున నొకచోబుండు యింకొకచోట లేకుండుటయు కొన్ని జాతుల యభివృద్ధిని, పలుకబడిన తగ్గించుచున్నది. ప్రభుత్వము కష్టకరముగను, సౌష్ఠవ విరహితముగ నున్నందున గట్ల చిట్టలను కొంచెం ఆధునాదులు గ్రహించిరి. జాతీయనిర్మాత నూచించెను రాష్ట్ర విభాగ సంస్కరణములను గూర్చి నూచించుటకు ప్రభుత్వ ముఖ్యోద్దేశ్యిగిరి తెలపెట్టెను. బంగాళదేశ విభజనము, తూర్పు బంగాళమునకు ఆస్సామును జేర్చుట, బీహారు ఒకప్పుడు జంబుచేయుట మున్నగునవి రాజకీయ పరిణామమున ప్రభుత్వ ముఖ్యోద్దేశ్యిగిరి గల లోపములను తెలిపెట్టెను. 1902 వ సం॥మున కక్షకు ప్రభుత్వ ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వ విభాగమును, రాష్ట్రవిభాగమును మున్నందు అవసరముగ విచారించదగినవనియు ఆసను స్వల పరిష్కారమును నూచించుచున్నామనియు వ్రాసిరి. మొట్టమొదట హార్డింజి ప్రభుత్వ ప్రభుత్వమున ఈ సగుర్యలకు సమాధానము గనిపెట్టి బంగాళీభాష మాట్లాడు భాగముల నన్నిటి నొక రాష్ట్రముగని, హిందీ మాట్లాడు భాగముల నికొక రాష్ట్రముగాను చేసిరి. అప్పటికి దేశమున కంబటికిని వర్తింపదగిన సంస్కరణమును ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించి యుండవలెనని, బీహారు ఒకప్పుడు కలిపి ఒక రాష్ట్రముగా చేయబడెను. తప్పు పూర్తిగా ప్రభుత్వమువారిదే కాదు. ప్రజాభిప్రాయమికను ఏర్పడలేదు. భారత జాతీయ నిర్మాణవిధానముగాన, స్వపరిపాలనా నిర్మాణ విధానముగాని నిర్ణయింపబడలేదు. భాషాప్రాయుభ్యమును, స్థానస్థానము భ్యమును గమనింపబడిన వెళకనే యవి బయలు పడనాగినవి. బంగాళరాష్ట్ర విభాగములనుగల్గిన చెప్పగులను బోగొట్టుటకు బంగాళదేశము నంతటిని కలిపి చేయవలెనని రాజకీయప్రముఖులు నిశ్చయించియుండిరి. కలిగినవ్యములనుగూర్చి ఆక్షేపక తిలీవార్తలు విశేషముగా ధరియుచుండగా, ఆ గండ్రగోళములో రాష్ట్రపునర్నిర్మాణమును దాని నెవ్వరును పూర్ణదృష్టితో చూడలేదు. బీహారును చేరుచేసినది విద్యాది విషయము లందభివృద్ధికేగాని అంతకు కర్తంపదగు విధానము నేర్పటముటకు గాదు. బీహారులను మహారాష్ట్రదేశముతో చేర్చవలెనని బీరారు జనుల కోరికవచ్చున, ఇప్పటివలెనే అప్పటి ప్రజలు కనుకొనసాగిరి. ఇటీవల ఓడ్రలు, సింధీలు, కర్ణాటకుగూడ ప్రత్యేక రాష్ట్రముల కొఱుకు అందోళన మారంభించిరి. భాషా ప్రయుక్త విధానమున రాష్ట్రవిభాగము కొరయండు ఆంధ్రోద్యమమే జాతీయసభ ధర్మఫలాపాక్షిక సక్రమ ప్రయత్నము నారంభించి పరిచేయుచున్నది. (సశేషము)

అనంత రాష్ట్రమునభ

6 వ ప్రకటనము

ఇంతవఱకు టిక్కెట్ల గొనవడిన పరినిధులు సభా నందిరమునద్ద లేవటి యడయము 7 గం. నుండి కొనవచ్చును. ప్రేక్షకులును ప్రనిధులును విశేషముగ కచ్చెదరని ఆహ్వాన సంఘమువారు విశ్వసించుచున్నారు. నాగిమణులను రాబ్రాధితులు, వారు టిక్కెట్ల గొన నవసరము లేదు. వారికి ప్రత్యేకముగ ఏర్పాట్లు చేయబడినవి.

బొంబాయి క్రానికలు ధరావత్తు:—బొంబాయి ఫిఫ్త వ్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు “బొంబాయి క్రానికలు” ప్రతికా ప్రచారకుడును, ముద్రాపకుడును హార్ని మనుగానియ 2000 ల ధరావత్తును గట్ల గోరిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ డిసెంబరునెల 20-వ తేది

గురువారము

ఆంధ్రమహాజనసభా విజ్ఞాపనము.

ఆంధ్రమహాజన సభ మాంటాగూ మంత్రి గారికి నేను విజ్ఞాపనమును సమర్పించినది. ప్రాచీన భూమి ప్రభుత్వనిరాకరణముచే, కొంత కాలవరము జరిగినను, తుట్టతన కది ఆంధ్రుల మేలునకే పరిణమించెను. ప్రజలకు గల దృఢమును నసమ్మతి చెలుపుచేతను, ఆంధ్రనాయకు లిందుకొరకై ప్రభుత్వసభ్యులను వలయును సందర్శించుట చేతను, ఆంధ్రోద్యమ ప్రాబల్యమును ప్రభుత్వము నారు దెలిసికొనుట కవకాశము గలిగెను. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము, ఆంధ్ర విజ్ఞాపనము ద్వారామై తగిన శక్తుడల జాపక బోవుచు, ఆంధ్రులు స్వక్రయత్నములపై నాధారపడి ఉత్సాహముతో కృషి సలిపిరి. ఆంధ్రోద్యమ ప్రతిభ యందుచే యతిశయించెనని చెప్పవచ్చును. ప్రస్తుతము గలిగిన యుత్సాహమును జారవిడువక, గవ్యభానము జేరువరకు దానిని కార్యసిద్ధి కువయోగించెన, సుభము చేకూరును. ఆంధ్ర విజ్ఞాపనమును ఆంధ్రభీష్ములగు న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారు చరవుల ప్రశంసనీయముగ నున్నది. ఆంధ్రదేశమందననల హిందూదేశమునందు రాజకీయోద్యమమునకు సుబ్బారావు పంతులుగారు పట్టుకొమ్మయై నిలిచి పనిచేసిరి. స్థానిక శాసన నిర్మాణ సభయందును, సామాజ్య శాసన నిర్మాణ సభయందును, ప్రజా ప్రతినిధిగ సలిపిన కృషికి నారు ప్రశంసకృతకు జాత్రులయిరి. దేశీయమహాజనసభకు కార్యదర్శక నుండి యితవరకును ఏకదీక్షతో బనిచేయుచున్నారు. ఆంధ్రమహాజనసభకధ్యక్షులగుటయేగాక, ఆంధ్రమహాజనసభా విజ్ఞాపననిరాకరణముచే గలిగిన ఆశాభంగమును బోగొట్టుటకు సయితము తమకేర్పరి వినియోగించి, విజయము బడసిరి. ఆంధ్రదేశమందన్ని భాగములనుండియు రాంబాబాపు సభ్యులు విచ్చేసిరి. సభ్యులలో కొరి ఆంధ్రప్రముఖులలో నొకరగు చింతా శేషయ్యగారును, ఆంధ్రోద్యమమునకు గల విశాలభావము గనుబజుచున్నది. మహమ్మదీయులును, ఆంధ్రభాషాకోవిదులు నగు ఉమ్మెలీషా కటగాను సభ్యులలో నొకరుగ నుండిరి. దక్షిణ, పశ్చిమ, ఉత్తర, మధ్యాంధ్రదేశములకు రాయబారియైన ప్రతిభద్యముండెను.

ఆంధ్రోద్యమము శాఖోద్యమ మని తలచువారలకు ఆంధ్రమహాజన సభవారు సమర్పించిన విజ్ఞాపనపత్రిక జదివిన సందియము లెల్ల బాదుగలవు. విజ్ఞాపనలో, ఆంధ్రులు తమకు ప్రత్యేక లాభముల నొసగమని కోరలేదు. ఉద్యోగములలో ఆంధ్రులు సమరసములగుచే, ఆలోచమును తీర్చుటకు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించలేదు. జాతీయ సాధ నిర్మాణమున కెయ్యది మూలాధారమో దానిని దేశమునకు ప్రసాదించవలయు నని కోరిరి. కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు తమ హృదయ పూర్వకముగ సంగీకారము సూచించిరి. స్వపరిపాలనమునకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభాగము ముఖ్యధార నుండి ప్రభుత్వమునకు నిజమిందిరి. వంగదేశములవలె, తమ రాష్ట్రవిభాగము దీసి

నైచిన చాలునని కోరలేదు. విహార, బరిస్సానా నునలె తమ జాతులకొక ప్రత్యేక రాష్ట్ర మొసగిన తృప్తిజెందెదమని కోరలేదు. హిందూదేశమునందెల్లను, భాషాసూత్రముననుసరించి, రాష్ట్ర నిర్మాణము గావించుట యవసరమని కోరబడినది. ఆంధ్రుల కిట్టిపట్టుదల యేలనని, కొందరకు శంక పడచువచ్చును. అందు కీ విజ్ఞాపనయే సరియగు ప్రత్యుత్తర మొసగుచున్నది.

ప్రస్తుత మమలునందున్న రాష్ట్రవిభాగ మొక సూత్రము ననుసరించి గావించుటకే యుండలేదు. మహారాష్ట్రలు మూడురాష్ట్రములందు న్యాపించియున్నారు. కన్నడులు, ఓఘ్రులు వివిధ రాష్ట్రములందున్నారు ఇట్టి వివేకతపు పేర్పాటుచే స్వపరిపాలనా సౌభవమునకు భంగము కలుగు ననియు, రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణ మత్యవసరమనియు, సర్. జానుప్రొచీ, సర్. బి. పుల్లరు, హోల్లూనెను మొదలగు ప్రభుత్వాధికారులు దెలిపియుండిరి. ఇట్టి పునర్నిర్మాణము, సంయుక్తరాష్ట్ర విభానమునకు బునాది పడిదని గ్రహించవలెను. రాష్ట్రనిర్మాణాంతరము ఉపజాతీయభావము ప్రబలి, జాతీయోత్తేజమునకు దారి జూపును. వంగదేశ విభాగమును రద్దు జేసినపుడు, పరిపాలకులు భాషాప్రాబల్యము గ్రహించ గలిగిరి గాని, విశాలముగ హైందవ జాతీయసమస్యను పరిష్కరించుట కపుడుపూనుకొనలేదు. ప్రత్యేకరాష్ట్రము కొర కపుడాందోళనము సలిపిన వారలు గూడ, భారత జాత్యభివృద్ధిపై నీ సమస్య నాధారపరుపలేదు. కాని స్వార్థము వీడి, యద్యమమును మహోన్నతాదర్శముపై నిలుపు గౌరవము ఆంధ్రులకు దక్కినది. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమునకు దారిజూపునది రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణమే. ప్రభుత్వము ప్రజల వాంఛల దెలిసికొని, సరియగు బాధ్యత వహించుటకు, పరిపాలనము దేశభాషలలో జరుగుట యవసరము. ఆంగ్లవిద్యాధికులకును ప్రజాసామాన్యమునకు గల యంతరములపుడు సమసిపోవును. పరిపాలనము జాతీయస్వపరిపాలనముగ మారి ప్రజలసత్వరాభివృద్ధికి సహాయకారి యగును. ఇంతవరకును పరిపాలన మన్యభాషతో జరుగుచుండుటచే, పాలక పాలితులకు నొకరి దృష్టము వే రొకరికి దెలియుట లేదు. ప్రస్తుత విభానమున నున్నతోద్యోగములందు భారతీయుల నేర్పరచినను, పరిపాలనము ఆంగ్లభాషలోనే జరుగుచుండుటచే శ్వేతఅధికారవర్గము మారి, దేశీయాధికారవర్గము ప్రబలుచున్నది. అందుచే, యీ విషయమై ప్రభుత్వము వారుపేషించిన లాభముండదు. జాతీయ స్వపరిపాలనమే, ప్రభుత్వశ్రేయ మయినయెడల, రాష్ట్ర నిర్మాణసమస్యను నేషో రేపో పరిష్కరింపక తప్పదు. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య ప్రదాన మయిన పిమ్మట ఈ విషయమై నాలోచించుట లాభకరము గాదు. దేశభాషలలోనే విద్య నేర్చి పరిపాలనము గావించుటకు, హైదరాబాదు నైజాము గారు ప్రయత్నించుచున్నారు. రాజకీయ భాషలో నవసర మున్నచో, ఉన్నత ప్రభుత్వశాఖలలో, దానిని ఉపయోగించ వచ్చును. కాని మండలపరిపాలనమున అన్యభాష వాడుటచే, ప్రజాభ్యుదయ మెన్నటికిని చేకూరదు. స్వపరిపాలనాసంతరము ప్రజాసామాన్యము విద్యాధికుల చేతులలో బాధనొందుటచేమో యని, అంగ్లో హైందవులు వివేకమును యాతురత చూపుచున్నారు. దేశభాషా ప్రాబల్య మతిశయించినచో, న్యాయశాస్త్రము, కేమాత్ర మవకాశ ముండదు. ప్రజలు స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనలను పోషించి

మెంపొందించ శక్తిగలవా రగుదురు. అందుచే ఆంధ్రుల సందేశము మహత్తరమయినది. స్వపరిపాలనాసమస్యకు గల యంతరాగ్ధమును దెలుపుచున్నది. అట్టి మహోద్యమము జాతీయతకు భంగము గలిగించు నని నుడువుటకన్న ససత్వము వేరుండబోదు. ఆమత్తరములనుండియు, రాష్ట్ర సమస్య ఆంధ్రుల మనముల నాటుకొనియున్నది. ఒక వత్సరమునకన్న మరియొక వత్సరము క్రమవికాసము నొసగుచున్నది. ప్రథమ, ద్వితీయాంధ్ర సభలలో, ప్రజాభిప్రాయమును, ప్రబోధించుటకు తీర్మానింపబడినది. తృతీయాంధ్రసభలో, రాష్ట్రావశ్యకత యంగీకరింపబడినది. చతుర్థ, పంచమాంధ్రసభలలో, రాష్ట్రనిర్మాణము గావించవలయునని ప్రభుత్వమువారిని గోరుటకు తీర్మానింపబడినది. విజయవాడలో జరిగిన ప్రత్యేక మహాసభలో నీ తీర్మానమే బలపరుపబడినది. ఇట్టి కోర్కెను నిరాకరించుట, దేశాభివృద్ధికి శ్రేయోదాయకము గాదు. సంయుక్త రాజ్యాంగ విభానమును కాంగ్రెసు నాయకులంగీకరించిరి. మాంటాగూగా రంగీకరించిరి. ఆంగ్లరాజ్యాంగ వేత్త లిట్టి యభిప్రాయమునే వెలిబుచ్చిరి. ఆంధ్రోద్యమ మియాదర్శ మెటుల కార్యాచరణలోనికి వచ్చుట సాధ్యమో, ఆవిషయమై దృక్పథద్వందము గావించినది. అందుచే, రాష్ట్రనిర్మాణ సమస్య గూర్చి మాంటాగూగారు దూరదృష్టితో నాలోచించి, ప్రజాశయముల సంతృప్తి పరుగు గోరుచున్నారు.

ఆంధ్రులు ప్రభుత్వమువారి యెదుట తమ సందేశము దెలుపగలిగిరి. కలకత్తాలో జరుగనున్న దేశీయమహాజనసభలో, రాష్ట్రవిభానమును స్వపరిపాలనా విభానమున జేర్పించుట కింతలనుంచి యెనను ప్రయత్నించవలెను. కాంగ్రెసు సంస్కరణములు పునర్నిమగ్నమునకు దీసికొని రాబడును. అపుడు మన యాశయముల గూర్చి గూడ దెలుప వలయును. లోకమాన్య తిలకు, గాంధీ, బినెంటు, వివేకచంద్రపాలు, మాధవ రావు మొదలగు నాయకులు, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణమున కనుకూలు రయియున్నారు. వారితో సంప్రతించి, సానుభూతి బడయవలెను. అన్యరాష్ట్రీయులనేకు లీ విషయమై, యామోద మిడివరకే తెలిపియున్నారు. వారందరితోద్పాటుతో, ఆంధ్రులు తమ మనోభీష్టము బడయుటకై, పట్టుదలతో కృషిసలుప హెచ్చరించుచున్నారము.

ప్రతికూల రాయబారములు.

మద్రాసు రాజధాని ఏదీయోవిధమున ప్రసిద్ధి సహించు చుండును. స్వపరిపాలనోద్యమమునకు ప్రధానస్థాన మని ప్రసిద్ధిగాంచిన యీ రాజధాని యందు ప్రతికూలవిజ్ఞాపనలే అధికముగ సమర్పింపబడెను. ఇందుకు కారణము అనుకూల విజ్ఞాపనల నిరాకరణమే యని, ఎల్లరకును దెలిసిన విషయమే. బ్రాహ్మణేతర సంఘములలో ప్రాముఖ్య మగు ఆగ్ర్యవైశ్య విశ్వబ్రాహ్మణ సంఘములకు నిరాదరణ గలిగెను. కాంగ్రెసు సంస్కరణముల నామోదించిన దేశహితైక బ్రాహ్మణేతరసంఘమునకును, ఆంధ్రమహాజన సభకును ఎటు లెటులో యంగీకారము కలిగెను. దేశహితైక ఆంధ్రబ్రాహ్మణేతర సభకుగాని, ఆంధ్ర పంచమ మహాజనసభకుగాని, కృష్ణా గోదావరిజిల్లా సంఘములకుగాని, యంగీకార మొసంగబడలేదు. ఇట్టితరీ, దేశహితము గోరు నన్ని సంఘములకును ప్రాతినిధ్యము గలుగు

వరకు, రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు తమ విజ్ఞాపనమును సమర్పించక బోయినచో గౌరవ ప్రదముగ నుండెడిది. ప్రభుత్వమువారును ప్రజల యసంతృప్తి గ్రహించి, ముఖ్యసంఘముల నన్నిటికిని అంగీకార మొసగెడి వారు. అంగీకార మొసగనిచో, ప్రతికూల సంఘముల వాంఛ మాత్రమే వ్యక్తపరుపబడెడివి. అపుడు ప్రతికూల విజ్ఞాపనల స్వభావము నెక్కుడు సుబోధక మయ్యెడిది.

నిన్నటి దినము సమర్పించబడిన విజ్ఞాపనలు చాలవరకు, ప్రాతికూల్యము వహించినవే. దక్షిణ యిండియా ఉదార సంఘము వారు “వర్తమానము నశించినది, స్వపరిపాలనా వ్యాప్తికొరకు ప్రయత్నములు మెల్లగ సాగుచుండవలయు”నని కోరిన నిన్నటి దినము తెలిపియుంటిమి. స్వపరిపాలనాసం తరమే, నర్లవిభేదతీవ్రత దగ్గు నని, వీరు గ్రహించక బోవుట శోచనీయము. ఈ సంఘము వారు వర్త మానము బోగొట్టుట కింతవర కేయే ప్రయత్నముల గావించిరో, యికముం దీసంస్కరణమునకై ఎట్టి కార్యక్రమ మవలంబించ దలచిరో వినగోరు చున్నారము. మద్రాసు ద్రావిడ సంఘము వారు వేరొక విజ్ఞాపనము సమర్పించిరి. వీరి విజ్ఞాపన మున ఈ క్రింది వాక్యము గాన్పించు చున్నది. “భూపేంద్రనాథ బాసుగారి వివాహ సంస్కరణ శాసన మంగీకరింప బడకుండ, బాహ్యాధికార వర్గము వారే యధ్యక్షుడై” రావుబహదూరు త్యాగరాయ శెట్టిగారును, దివానుబహదూరు రాజ రత్నంమొదలియారు గారును మొదలగు బ్రాహ్మ జేతరప్రముఖులే బాసుగారి సంస్కరణ శాస నము వలదనిరి. సంఘసంస్కరణముల కొరకు తమ సర్వస్వమును ధారబోసిడి బ్రాహ్మణు లగు వీరేశలింగం పంతులు గారే గదా. వంగ దేశముడు సంస్కరణముల కొర కు బాటు పడి ప్రఖ్యాతి వహించిన రాజారామమోహన రాయలు, ఈ శ్వర చంద్ర విద్యా సాగ రులు బ్రాహ్మణులే గద! బొంబాయి రాజధాని యందలి పండిత విష్ణుశాస్త్రి, రెండీ, భండార్కా రు, సింధి మొదలగు యోధులు బ్రాహ్మణులే గద! మంగుళూరునందు నిన్నుజాత్యుద్ధరణము నకై కృషిపలుపుచున్న రంగరావుగా రేవల్లము వారు? సంస్కరణోద్యమములందు ప్రాముఖ్యత వహించిన ఆర్యసమాజమతోద్ధారకు లగు దయానంద సరస్వతీ స్వామిలవారు బ్రాహ్మ ణులుగారా? ఇంతయేల, బాసుగారి శాసనమును విశేషముగ సమర్థించి వ్రాసినది సర్. పి. సి. చటర్జీ యను బ్రాహ్మణ ప్రముఖులే. చెన్నపురిలో యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు బాసుగారి చట్టమును సమర్థించుచు అనేక యుపన్యాసముల నొసగిరి. అందుచే, బ్రాహ్మణులపై నన్యాయోద్యమజ్వల జేసి ప్రభుత్వము వారి యెక్కుట నుడుపుట యశ్రవస్తము. గౌరవనీయులగు శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు రజ స్వలాసంతర వివాహ శాసనమును ప్రవేశపెట్టి నపుడు, అసమృతి దెలపు సభలో బ్రాహ్మజే తరులగు ఏ. సి. పార్థసారథినాయుడు గారు పాల్గొనిరి. అందుచే, నొక సంఘము వారినే సంస్కార విముఖులుగ నూచించుట సత్యమునకు విరుద్ధము. బాసుగారి నిట్టి వాక్యములచే, యీ సంఘము వారు సంతోష బెట్టదలచిరి గాబోలు! బ్రాహ్మ జేతర సంఘముల విజ్ఞాపనమును, రావు బహదూర్ వేంకటరత్నము నాయుడుగారు జది విరి. ఉద్యోగముల కొరకై నింత పట్టుదల జూపు టకు గౌరవము వీ రీరితిన నుడివిరి.

“హిందూదేశమున, ప్రభుత్వోద్యోగమువరి పాల నానుభవము నొసగుటయే గాక, అధికార మును పలుకుబడిని ప్రసాదించును. ఇట్టిసితి యితర దేశముల గాన్పించదు.”

నాయుడుగారు నూచించు పలుకుబడియు ప్రతిభయు నానాటికి దగ్గుచున్నవి. పూర్వమువలె, ఉద్యోగములపై విద్యార్థికు లంతముక్కువ జూపు ట లేదు. పరిశ్రామిక విద్య యభివృద్ధి యైనచో, ఉద్యోగాకర్షణ చాలవరకు దగ్గును. పరిశ్రమల యంగును, వివిధవృత్తులయందును పేర్గాంచిన బ్రాహ్మజేతర సాంఘికుల తిరిగి పరాధీనవృత్తికి పురికొల్పుట లాభకరము గాదు. భారతీయు లెల్ల రును ప్రస్తుతవిద్యావిధానమున మార్పు గావించు టకు ప్రయత్నింపవలెను. ఆది ద్రావిడ మహా జనసభ వారు, స్వపరిపాలన మొసగబడకుండ, తమ ఒంటిలో రక్తమున్నంతవరకు సోరాడెదమని ప్రచురించిరి. ఈ వ్రాతకు కారకు లగువారి బుద్ధి చాకచక్యము ప్రశంసాస్పదమే! ఇట్టి యభిప్రాయ ముల దెలుపు సంఘ విజ్ఞాపన మంగీకరింపబడి, అభివృద్ధి కనుకూలురగు ఆది ఆంధ్రుల విజ్ఞాపనము నిరాకరింపబడుట ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది!

రాజధాని మహమ్మదీయసంఘ మొకటి మాత్రము కాంగ్రెసు సంస్కరణముల నామో దించినది. ఇటీవల నేర్పడిన ఇస్లామియా సంఘమును, ముత్యాలపేట అంజమాను సంఘ మును ప్రతికూల బ్రాహ్మజేతర సంఘములను మించినవి. బ్రాహ్మజేతర సంఘములు కొన్ని శాఖల పయిన నయినను ప్రజాధికార మవసరమని దెలిపి నవి. కాని యీ సంఘములు మాత్రము ప్రజలకు ఎట్టి స్వపరిపాలనాధికార మొసగుటకును సమృ త్తింపలేదు. ఒక్క సంఘమే నాలుగయిదుసంఘ ములుగ నవతరించి, ప్రాతికూల్యము దెలిపెను. కాని మాంటాగుగారి డూరదృష్టిచే, నీ విజ్ఞాపన లకును దేశీయాశయములకును ఏమాత్రము సంబంధము గలదో గ్రహించగలరని మానమృతము.

మద్రాసు రాజధానిసంఘము

ఈ సంఘమువారి సాంవత్సరికసభ నేడు జరి గెను. అధ్యక్షులును గౌరవనీయులగు నవాబు మీరు అసెన ఆలీఖానుగారి యుపన్యాసము మహా మృదీయాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచు చున్నది. తాను మతమున మహమ్మదీయ మతాభిమాని ననియు, దేశోపయములలో తాము ప్రథమ మున భారతీయునిగ భావించికొనెద మనియు, అందుచే రాజకీయ విషయములలో నితరసంఘ ములతో తోడ్పడెదమనియు, వీరు నుడివిరి. కాంగ్రెసు విధానమునకు తమ సంపూర్ణమోదము దెలిపి, స్వపరిపాలనమునకు ప్రథమ సోపాన ముగ నొసగు సంస్కరణములు ప్రజల కుత్సాహ జనకములుగ నుండుట యవసరమనిరి. వీరి నాయ కత్వముక్రింద మహమ్మదీయులు దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడెదరుగాక!

జైగు నిబంధనలు

ప్రస్తుత మమలులో నున్న జైగు నిబంధనలు లాభకరము గావని, మండలాధికారు లనేకులు ప్రభుత్వమునకు దెలిపిరి. రైలు ప్రయాణికుల కన్న, కాలిప్రయాణము జేయువారే రోగమును వ్యాపించుటకు దోడ్పడుటచే, నొకరిపై నిర్బంధ ములుండి, వేరొకరి కెట్టి నిర్బంధములు లేక బోవు టచే ఎట్టిలాభ ముండదని, మండలాధికారులు అభిప్రాయమొసగిరి. అయినను ఇంకొక వత్సరము వరకు ప్రస్తుత విధానము ననుసరించుటకు ప్రభు త్వమువారు నిశ్చయించిరి.

మాంటాగుగారు; తంత్రివార్తలు

ఈ క్రిందివార్తలు మాంటాగుగారికి క్రిందవివరించిన అంశ ముల నుదహరించు తంత్రివార్తల నంబిరి.

- (1) కామూరి సీతారామదాసుగారు, వడ్లపన్నాడు; బందరుతాలూకా.—“వడ్లపన్నాడు వాస్తవ్యులు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల బలపరచుచున్నారు. దేశభావలను బట్టి రాష్ట్రవిభజనమును, ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యమును వాంఛించు చున్నారు”
- (2) కామూరి వేంకటచలపతిగారు; నందమూరు; బంద రుతాలూకా.—“నందమూరు వాస్తవ్యులు కాంగ్రెసుసంస్కర ణముల బలపరచుచున్నారు. ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యమును, దేశభావలనుబట్టి రాష్ట్రవిభజనమును వాంఛింపుచున్నారు.”
- (3) కూరాడ వేంకటాచలముగారు; కూరాడా; గుడి వాడ తాలూకా.—“కూరాడజనలు కాంగ్రెసుసంస్కరణముల బలపరచుచున్నారు. దేశభావలనుబట్టి రాష్ట్రవిభజనమును, ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యమును గోరుచున్నారు. ఆంధ్రుల సంచేశము అన్యాయముగ తిరస్కరింపబడినది.”
- (4) విన్నకోట వేంకటగూర్జనారాయణగారు; విన్న కోట; గుడివాడ తాలూకా.—“విన్నకోటవాస్తవ్యులు హృద యపూర్వముగ కాంగ్రెసుసంస్కరణముల బలపరచుచున్నా రు. దేశభావలను బట్టి రాష్ట్రవిభజనమును గోరుచున్నారు. ఆంధ్రులసంచేశము తిరస్కరింపబడుటను ఆకాఢంగులైరి.”
- (5) కోనూరి నాగభూషణముగారు; కోనూరు; దివి తాలూకా.—“కోనూరి జనలు హృదయపూర్వకముగ కాంగ్రెసుసంస్కరణముల నీయగోరుచున్నారు. దేశభావైక రాష్ట్రవిభజనమునువాంఛింపుచున్నారు. ఆంధ్రుల సంచేశమును తిరస్కరించుట అన్యాయము.”
- (6) కెవలంక శంభులింగముగారు; ఎలవట్టు; గుడి వాడ తాలూకా.—“ఎలవట్టు గ్రామస్థులు కాంగ్రెసు సం స్కరణముల దృఢపరచుచున్నారు. దేశభావైక రాష్ట్రవిభ జనమును, ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యమును వాంఛించుచు న్నారు. ఆంధ్రులసంచేశమును తిరస్కరించుట అన్యాయము.”
- (7) మండల పూర్ణయ్యగారు; పసుచుట్టు; గుడివాడ తాలూకా.—“పసుచుట్టు గ్రామస్థులు హృదయపూర్వకముగ కాంగ్రెసు ప్రజాశక్తిను బలపరచు చున్నారు. ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యమును, దేశభావైకరాష్ట్ర విభజనమును వాంఛింపు చున్నారు. ఆంధ్రులసంచేశమును తిరస్కరించుట అన్యాయము.”
- (8) వైదలూడి పున్నయ్యగారు; పెనరచుల్లి; గుడి వాడ తాలూకా.—“పెనరచుల్లి గ్రామస్థులు కాంగ్రెసుసం స్కరణముల బలపరచుచున్నారు. దేశభావైక రాష్ట్రవిభజ నమును గూడ గోరుచున్నారు. ఆంధ్రుల సంచేశమును నిరాక రించుట అన్యాయము.”
- (9) “కృష్ణజిల్లా విశ్వబ్రాహ్మణులు ఏలూరులో నొక సభజేసి విాకు సంతోషపూర్వకస్వాగతము నొసగుచున్నారు. కాంగ్రెసు-లీగుసంస్కరణముల నెగుగుట మూలమున విాయా గవనము చిరస్మరణీయము గాగలదని నమ్ముచున్నారు. మద రాసు దొరతనమువారు విశ్వబ్రాహ్మణుల సంచేశమును నిరా కరించినందులకు దృఢమైన ఆసమ్మతిని తెలుపుచున్నారు. వారి సత్వములను చరియెక్కువను గోరియందేతరు. వెంటనే విారు ప్రవేశము గలిగించుకొని వారి సంచేశమును గైకొందురు గాకయని ప్రార్థించు చున్నారు. — చెల్లూరు చిరంజీవిగారు. “అభ్యుక్తుడు.”

సంగీతసభ, ట్రిప్లికేరు:—ఈ నెల 22 క తేది శనివారము సాయంకాలము ౭ గంటలకు తిరువళిక్కేడి వేంక టాచలశెట్టి వీధియందలి 1 క నంబరు గృహమును, మైసూరు సంస్థాన విద్వాంసు లగు వైడికేశిమణి శేషన్నగారు వీణవాద్యము గావించెదరు.

ఉపన్యాసము:— రే ప్రథమమున 7 గంటలకు ము.శ్రీ. కోపలై నామమంతరావు పంతులు ఎం. ఏ. వి. యల్ గారు నెం. 59 రు, ఆఫీసు వేంకటాచల మొదలి వీధి, తిరువళి క్కేడి, ఇంటియం దాంధ్ర విద్యార్థుల కొక ఉపన్యాస మొసంగెదరు. ము. శ్రీ. డాక్టరు, వి. పట్నాభి సీతారామయ్య పంతులు వి. ఏ. వి. సి. ఎం. గౌరధ్యక్షత వహించెదరు. ఆంధ్ర విద్యార్థు లందఱును దయచేయ ప్రార్థితులు.

ఆంధ్ర మహాజననభ.

విజ్ఞాపన నిరసనము.

(ఏంజనూరి భావనాచార్యులు గారు)

“తల్లెడదానా! తల్లెడదానా!! ఆంధ్రమహాజననభా విజ్ఞాపనము నిరాకరింప బడినది. ఆంధ్రులెల్లరు ప్రతి గ్రామము నందును స్థల గావించి తమ దృఢతను ననుసరించి మరల గూఢారికి తమ తమ ఆంధ్రుల నలన దెలిసి కార్యనిర్వహణ చేయుట నుచున్నారు. ఇట్టి తరుణము తిరిగి లభించుట దుష్టభయము.” అను గంభీర వాక్కులను ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురించుచు నాంధ్రప్రతిజ్ఞ చేయుచున్న ప్రజలుకల మేధావంతులయై యాంధ్రుల ప్రయత్నములకు విరుద్ధముగా మేల్కొనిపడెనని, దుష్టభయము చేత నోకావచ్చును అని భావించుచు గతినే నావంటి యాచార్యులకు జేయు ప్రాధాన్యము నంత ప్రయోజనమునకు నా యని నిర్దేశమును పొందుచున్న వాడననునది, నా చేతనయిన దేశసేవయు నుద్దేశమునను ప్రేరేపించుటచే చిన్నపనిగీయు సమకట్టినాడను.

కొలదికలము క్రిందటి నిర్బంధనాసత్తులను నేమి కొందరభావముల దుండగములకల్గె నెమి దేశమందకాంతి సముద్రంకములవలె పొంగి పోయియుండ, అశాంతివాసి కాంతిని నెలకొల్పి సమకట్టికా మాటాగూర్చి మంత్రిగారి చేత మునున దయచేసినది?

నాం రాకముందు కొన్ని నిర్బంధ నివాసత్తుల రద్దు చేయబడుటచేత, వారికొకడనుండు కాలములో జేరా భిక్షాహములకు సమగ్రముగ దెలిసికొనుటకు కాంతి యవ సరముని రాజప్రతినిధిగా తేమి దేశ ప్రముఖు లేమి యభి ప్రాయము నిర్మించెదను అశాంతి కారణము లన్నియు తొలగింపబడును చేతనుండు, రాజ్యాధిక కాంతి నెలకొల్పి బడినది.

ఈయుద్దేశముతోనే నాం రాకముందుగ జనసామ్యము నకు తెలియ నియ్యలేదు. గతన్నముల చీటికి మాటికి పట్టణముల యాదరచిహ్నములు చేయబడుచుండెడి పట్టణముల అనాన క్యక ద్రవ్య వాతము ఈయనానియుని 1. మనుష్య చేయబడు టలేదు. దిల్లిలోను కలకత్తాలోను విజ్ఞాపనము లందుకొనుట లో వారు గనబరచిన కాంతియు ప్రజాసామ్యమునకు గంపె డంగియాళను నెలకొల్పిడికాని, వారి చెప్పట్టణముల ప్రతేక ము మాత్రము వెలకటి కాంతికి చింగకారమునుటయే గాక మాతముగ నకాంతికి కారణమునుట మిగుల దుఃఖకము. కాంగ్రెసులీగులవారి విధానమునకు వ్యతిరేకమునచు లిచ్చు, తుక్కగ్రామములకు నిన్ను పుట్టి రేపు నశించు, స్వల్ప సభల విజ్ఞాపనము లంగీకరించి, ఆంధ్రమహాసభ వంటి ప్రముఖమున సభల విజ్ఞాపనములను నిరాకరించుటకు కారణభూతు లెవ్వరో వారే యీ యాశాంతికి సత్తరవాదులు గాకపోరు. చంద్రాను రాజధాని అసాన్సియేషనువారి విజ్ఞాపనము మొదట నిరాక రింపబడినది దాని నీటినల నంగీకరించినట్లు తెలియుచున్నది అదియు సంపాదకము. దానికి శేఖరీంకర శేఖరీంకర గారు మొదలగు బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులు సహకారులయి యుండ వలెను.

“మాదమి చెండు కోట్ల జన సంఖ్యల యీ యాంధ్ర పురులలో నేమి విషమము ప్రయత్నించువారు లేక పోయి రా?” “అట్లు ప్రయత్నించుచు నిభులై రా?” అను సంజనా ములు మాత్రము కలకత్తాలోను. ఆంధ్ర భీష్మ న్యాయవతి సుబ్బగారు, ఆంధ్ర నోట్ల గారుచంద్రగారు, మానసిక శక్తి మొదలగు ప్రముఖుల యభి ప్రాయము లింతవర కేల వెల్లడి కాలేనో తెలియదు. ఆంధ్రపత్రిక హెచ్చరిక యంతవర కర జ్యోతిరదముగ నున్నది.

ఆంధ్రుల విజ్ఞాపనము నిరాకరింప బడినదెడి కళంక మును మనము తొలగించు కొనిన గాని మనము తలచుచున్న తిరుగుటకే వీలులేదు. ఆంధ్రులు వాక్కులుకాని క్రియాశూన్యులు కా రనెడి యభిప్రాయమునకు మాయమిచ్చుగా నుండును. ఈ పరాభవమునండి వి ముత్తల నుయి తిరిగి మన ప్రతిభ లోకమునకు వెల్లడిచేయు వరకు మనకు అన్నము రుచింపగూడదు, నిదుర పట్టగూడదు. అదియే మన యాతురతకు మారనలు. “ఆంధ్రుల విజ్ఞాపనము నంగీకరింపక తప్పదు.” అను నభిప్రాయము మాటాగూర్చి గారి కేమి వారి యుపదేశముల కేమి తోచువరకు మనము బహిరంగ లేఖలు తంత్రివార్తలు వర్తమానలె పరిపించుచుండవలెను.

ప్రతిగ్రామముందును సభలు జరిపి మన యసమృత్తిని గమనించుచు తంత్రిసమాచారముల బంపకలెను. ఒక్కొక్క గ్రామము నుండి పదులు నూరులు వేలు సంఖ్యల తంత్రిసమాచారము లంపబడవలయును. బ్రాహ్మణులు క్షత్రియులు వైశ్యులు శూద్రులు క్రైస్తవులు మహమ్మదీయులు వీరు వారసు భేదము లేక తంత్రిసమాచారముల గురిపింపవలయును. తంత్రికా ర్యాలయములకు దొంగిలించుచు కాలయిన లేనంత పని కల్పింప వలెను. మన యసమృత్తిని తెల్పు తంత్రి సమాచారములు కట్టలు కట్టలుగా గుట్టులు గుట్టులుగ మాంటాగూర్చి గారి నుండు కలబడవలెను. అప్పుడైన వారు నునులుకా గా? కాకపోరు. ఎన్నటికి కాకపోరు. ఒక నేత కాకచే మన తంత్రి సమాచారములు మన యసమృత్తి లేఖలు చేయువని విజ్ఞాపన నలన చేయుకలిగిన పనికంటె చేయుటయు ఫలకారియగును. మన కోర్కెలు తెల్లయగును. మన కార్యవీరులయిప్పును. మన బాంధ్ర లీడరులు. మనమిచ్చు తంత్రిసమాచారముల కల్గినే మన యాశయములు తెలియవలయును. ఈ క్రింద సూహించిని ప్రకారము కొంచెము నూర్పులతో తంత్రి సమాచారములు పంపవలెను:

“కాంగ్రెసు సభ వారి విధానము నంగీకరించుచు, భాషాప్రముక్త రాష్ట్రము నెలకొల్పవలెనని యభిప్రాయము మియ్య దలంచిన ఆంధ్రజాతి సమగ్రవారి విజ్ఞాపనమును నిరాక రించినందుకల్గి ఆంధ్రజాతిములో సుఖోద్ధము కలిగినవరయు దాని నంగీకరించుట యవసరమనియు ఈ సభవారు మేలుకెక్క టెరి ఫర్ ఇండియా వారిని కోరుచున్నాను.”

II

ఇటీవల ఆంధ్ర పత్రికలో ప్రచురింపబడిన ప్రధాన వ్యాసములు ఆంధ్రుల పులకాంకితుల కేసి యు డనయ్యెను. మన ప్రతిభాశక్తియు నుడిగినట్లు నిరాకరణముకల్గి గతినే నన్న మా కంతయులేదు. ఆంధ్రోద్యమము ఏమాత్రమునై వాధారహితము నైదో, అయ్యన ఈపాలవిశ్వమున కంతకు వర్తింపజే ప్రభుత్వ సిద్ధాంతము. ఈసిద్ధాంతము నిరాకరించిన బుద్ధిమంతుని మాంపు డని చెప్పబడుట వీలులేదు. అతడు మానవేతనడే. ఏకగర్భ జనితులు సోదరులు గానిని చెప్పుట యెట్టివిజ్ఞానమో, ఆంధ్రో ద్యమ తల్లితనము నిరసించుటయు అట్టిదియే. అట్టి బుద్ధిమంతు లు విద్యాభివృద్ధిలోనుండి వారినికాచి జాలివేయవలసినదే.

మన యుద్యమములలో కొన్నిటియును నెక్కనోవుట కు మన నాయకులయందు వ్యక్తిత్వము లేవలయుమే యని చెప్పవచ్చును. మనమొక యు దా రోస్సు భావము ఇతరులయెడ జూపినను, అది గ్రహించువారు లేరు. కావున, మనము మనబలమును జూపి, మనలను నిరసనభావముతో కాచెడివారిని స్పృహకు తెచ్చి, వారికల్గ గౌరవము పొంద వలెను. న్యూఇండియా, రాజధానిసంఘమునకు పలువిధముల పాయపడుచున్నది. కాగణ మేమి? నాగు లేనిది తమ ఆట లు సాగవనియేకదా! న్యూ ఇండియా కోరికలులే మనము సంపూర్ణ స్వరాజ్యము కోరుచున్నాము. అది మనవిశ్వాసము. ఒకరికొంతు లేముటలేదు కాబట్టి మనము వారికి సాయముటకన్న మన స్వరాయస్థి నులేతి మన యాంధ్రజాతీయందు మన యాశయములను వ్యాపింపజేసి, వానిని మన నాయకుల ద్వారా ప్రభుత్వమున కెరుపించుట మంచిది. ఇట్టివిధి యఖ్య మైనభావము ఆంగ్లదైనికప్రతిక లేకపోవుటయే. మనము, మన నాయకులు తాత్కాలిక గౌరవమును జూచుకొనుటయు వ్యక్తిత్వము గనబరపక అతి బాగూకతో మెలంగ ప్రయత్నించుటయు కారణములు. ఆంధ్రరాష్ట్రసమగ్ర కాంగ్రెసునందు చచ్చకు రాకపోవుటకు, విజ్ఞాపన లంకు నిరసనపడక పోవుటకు మనవారి యుపేక్షా భావమే కారణము. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారు నిరసన భావముచూపినప్పుడు, ఆకమిటీ లో ఆంధ్రులనుని పేరు పెట్టుకొని యుండుటసిగ్గుచేయదు. అతి కంటె హీనమైన సంగతి చుటొందుండబోదు. ఏయుద్యమము నకై తాము పోవోకాకాను కర్మలచేత కృషి సున్ని యుండినో, ఏయుద్యమము యొక్క పను నిర్ధాంతమును తాము పోసా పోయినో, ఏ యుద్యమమునకై తాము ఆంధ్రుల మని చెప్పకొని, 5, 6 సంఖ్యలయందు మేలకు మేలు ఖర్చుచేయుచుండినో, అట్టి పరమాస్పృహమైన యుద్యమము తమ సమాన పక్షులచే నిరాకరింపబడి నప్పుడు ఆసభయందు పేరు పెట్టుకొని యుండుట లజ్జాకరము. అట్లుండియెడల వారు ఆంధ్రోద్యమమునందు విశ్వాసము గలవారుగ నెంచ వీలులేదు. ఇది సామాన్య విషయముకాదు. నిర్లక్ష్యముతో చూచుటకు వీలులేదు. ఆంధ్రులు దీనికై కదా తమ సర్వస్వ మును అర్పింప సమకట్టిరి. ఇదియేకదా వారి పరమావధి. అట్టి

తరి తమ వ్యక్తిత్వమును చాటుట భర్తముకాదా? అనవరము కాదా, విద్యాభివృద్ధి ఆలోచింపవలెను. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీ మనకు పరిభవముచేసినది. ఇదియే మొదటిపర్యాయము కాదు. కాబట్టి మన నాయకులు వ్యక్తిత్వము గలవారే అయిన పక్షమున, ఆంధ్రులయొక్క గౌరవమును కాపాడవలెను. ఈ సమస్య ఆంధ్రులెల్లరు పరిష్కరింపవలెను, మన నాయకులు తాము గొప్పరాజకీయ నిపుణులమని తలచుకొనుటయే ఇంత దుష్టత యనకు పట్టుటకు కారణము. క్రిందటి శనివారమునాడు జరుపబడవలసిన సభ వీల జరుపబడలేదు? ప్రభుత్వమువారు మన విజ్ఞాపనను గైకొందురుగాక, మాటలు విశ్వసించి మోస పోయిన తరుణము లనేకములుండ, ఆనమానముతో చెప్పిన మాటలు విశ్వసించి సభ జరుపుకుంటుట కార్యపరత్వమని పించు కొనవలయు.

ఆంధ్రుల మోక్షము, ఆంధ్రులయందే గలదు గాని, వ్యక్త లయందు లేదు. ఆంధ్రోద్యమము దిగ్విజయము చెందితియు. జయం, జయం, జయం... ఒక యాంధ్రుడు.

III

ఈనెల 17 వ తేదీ రాత్రి సుమారు 10 గంటలకు కవు తరము గ్రామములో కామారీ వేంకటదాసయ్యగారి యాజ మాన్యము క్రింద జరిగిన పురజనసభలో ఈక్రింది తీర్మానములు ఆమోదింపబడినవి:—(1) ఆంధ్రమహాజననభ, ఆంధ్రయందల బ్రాహ్మణేతరసభ, కృష్ణాజిల్లా సంఘము నున్నగు స్వరా జ్యాధికారుల వారుల విజ్ఞప్తులను మాంటాగు మహామంత్రినకు నకు సమర్పించుటకు మదరాసు గవర్నరు మొంటువారు అనకా త్తులు కలిగించవలెనని కీ పురజనసభవారు తమకు గలిగిన గొప్ప యాశాభంగమును ఆసంపృప్తిని ఇందుముగాముగా తెలియపర చుచు ఈ యన్యాయము నిష్కర్షణ మంటాగుగారు వెంటనే వ్యసముగా సవరించి నిజమైన ప్రజాభిప్రాయమును తెలిసి కొని దేశీయులకు సంతుష్టి కలిగింతురు గాక యని కోరుచున్నాను. (2) కాంగ్రెసు లీగుస్మియు నామో దించుచు దిల్లిలో సాన్ల మెంటులో నీదేశీయులకు న్యాయమైన ప్రజాసానినిధ్యము నొసంగి భాషాప్రముక్త సిద్ధాంతమునాద నీదేశ రాష్ట్రీయులను పునర్విభజనచేసి ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రమును దేశభాషాపరిపాలనా విధానమును ఒకంగుడని యాసభవారు మాంటాగు గారిని వేరుకొనుచున్నార. —ఉప- చే. వేం. నరసింహ ము గారు. ఆమా: —వడ్లయూడి రంగయ్య.

IV

ఈనెల 18-వ తేదీ యువయుము : రాయ్యూరు పౌర మహాజనులు భండార భవనమున మోడి యాదిగున తీర్మాన మునుచేసి రాజ్యప్రతినిధి గారికిని మంత్రి గారికిని తంత్రినంపిరి:—

“నియమితదినముగడచి యేర్పడిన వ్యక్త లేకసంఘములకు సహితము విజ్ఞప్తులకవకాశము మొసగి దేశీయతంత్రములకు నేక విజ్ఞప్తులను నిరాకరించిన మదరాసు తంత్రమువారి చర్యకు అసమృత్తిని తెలుపుచు; అన్ని విజ్ఞాపికల కవకాశ మొసంగిన, ఆంగ్ల భారత భూముల లాభములను కాపాడుటకు ఇండియా మంత్రిగారు గావించిన ప్రయోజనము ఫలంతయుగను జయప్ర దముగను నెరవేరుచు విన్నవించుచున్నారము”

V

చీమకు ర్తిలో ఈనెల 15-వ తేదీని పురజనులసభ జరి గినది. ఈక్రింది తీర్మానములు తీర్మానింపబడినవి:— (1) మాంటేగూర్చి గారికి స్వాగతముచ్చు కాంగ్రెసులీగు సంస్క రణము లంగీకరించితి మనియు, మొకతాలీ మహమ్మదాలీ గార్లను ఇతర రాజకీయ నిష్పంధియులకు వినుదల చేయవలయు ననియు ఈ సభవారు కోరుచున్నార. (2) ఆంధ్రసాయి సంఘమునకును మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషనునకును కాంగ్రెసులీగు సంస్కరణములను అంగీకరించిన మరొక్క సంఘములకును మాంటేగూర్చి గారికి విజ్ఞప్తి సమర్పించు కొనుటకు అనకాత మీయనందునకు ఈ సభవారు అప్పిని చెందుచు అనకాత మీయ కోరుచున్నార. —చీమకు ర్తిలో తంత్రికార్య స్థానములేనందున తంత్రిములముగా మాంటేగూర్చి గారికి తెలియజేయుటకు ఈవార్త కంగీలునకు పంపబడినది. 17 వ తేదీ ఆంధ్రస్థాయి సంఘమువారికి మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషన్ వారికిని విజ్ఞప్తిచ్చుచున్నట్లు గావించ బడిననని తెలిసినందున, తీర్మానములలో ఆమోక్ష సంబం ధించిన భాగమును వదలి యీక్రింది తంత్రివార్త యయ్య బడెను:—“మాంటేగూర్చి గారికి, చీమకు ర్తి పురజనులు మీకు స్వాగత మిచ్చుచున్నార. కాంగ్రెసులీగు సంస్కరణ ముల మేరుంగీకరించితిమి. కాంగ్రెసు పక్షమునందు కొన్ని సంఘములువిజ్ఞప్తి సమర్పించుటకు అనకాతమీయనందులకు ఈసభవారు అప్పిని చెందుచున్నార.”—తంత్రి క్రినివాసయ్య.

నూజిడు తాలూకా ప్రత్యేక మహాజన సభ

(మా ప్రత్యేక విలేఖరుని యొద్దనుండి.)

16 - 12 - 1917.

కాంగ్రెసు ముసులమీగు సంస్కరణముల నామోదించుటకు, ఇండియా మంత్రిగారికి స్వాగత మొసంగుటకు నూజిడు తాలూకా గ్రామములవారు నేడు తేలప్రోలులో ప్రత్యేక మహాజన సభను జరిపిరి. ఈ సభకు నూజిడు తాలూకాలోని గ్రామములనుండి అనేకులు వచ్చియుండిరి. తేలప్రోలునుండియు, రాయగూడనుండియు వీలూరునుండియు వచ్చిరి. తేలప్రోలు జమీందారుగారి ముఖ్యస్థానములో నీలాటి సభ జయప్రథముగ జరిగెను. సభకు గౌరవములపట్ల జనసాహస్యమునకు గల యభిమానము వెల్లడియగుచున్నది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు లగు జ్యోత్సల నువ్వా రెడ్డిగారు వచ్చినవారిలకు స్వాగత మొసంగుచు స్వరాజ్యవ్యవస్థను గూర్చి ముచ్చటించుచు, ఆంగ్లము నడపిని ఇండియా మంత్రిగారు వివరించుటకు జట్టియు, జాతీయ మహాసభలో మన యాంగ్లోవ్యవస్థను గూర్చి ఈజిప్టుకు వచ్చినవారి కారణమును జట్టియు మన యాంగ్లము యొక్క దుష్ప్రవర్తనలు తేలవచున్నదనియు, అందుచే ఆంగ్లము స్వాభివృద్ధికి మిక్కిలి పాటుపడినదని ప్రకాశము లేదనియు, అట్లు యభిప్రాయానికి వచ్చుటకు అవసరమైన మార్గముల నాలోచించుట ప్రతియంగ్లనుకొని కర్తవ్యమై యున్నదనియు మొక్కిచెప్పిరి.

పిమ్మట అగ్రాధినాథవర్త్యమును వహించిన పెన్సెన్సి నూజునారాయణరాజు, బి. ఏ. నారు లకు భావార్థియైన ఉపన్యాసమును వదిలిరి. ముఖ్యమంత్రిగారి యెనుటికి మన యాంగ్లము విన్నవమును బోసినవందలకై ఆంగ్ల జేతమునకు గలిగిన యవకాశమును చింతించిరి. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును కోరుట కేవలము వెర్రియని ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్య మన వసరమును, దేశాభివృద్ధికి ఆటంకమునూడ ననిరి. దీనివలన జేతములలో తేలిపోయినవలె ప్రయత్నించుట, జేతము అనేక కష్టములకు లోనగుటయు సంభవించుననిరి. ముఖ్యమంత్రిగారి రాక వలన కలిగిన అందరచే దీనిని కొందరు ఆహ్వానించుట సంభవించుననియు, దీనిని మొదలంట నాశనముచేయుట ప్రతివానికి విధియనియు చెప్పిరి. నిమ్మల తులవారికి కేవలము విద్య చెప్పించుట చాలదనియు, విద్యకంటె వారలకు భుక్తికి కావలసిన మార్గముల నాలోచించుట

VI

తెక్కిలి సంది యాక్రింది తిలపాద్రి ఇండియా మంత్రిగారికి పంపబడినది:—“అతిగోరనములగు బి. యన్. మాంటాగ్యు మంత్రిగారి ప్రముఖము కాంగ్రెసుగారికి, మదరాసు, తెక్కిలి తాలూకా స్వరాజ్యసమితి, తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘముల జాయింటుమీటింగువారు మాంటాగ్యును ప్రభుత్వగారికి చెప్పి పురికి స్వాగత మొసంగుచు, చెప్పి పురి ప్రభుత్వము వారు ఆంధ్రప్రదేశ్ నకు ఆంగ్ల వైఖ్య సభి చెప్పి రాజధాని సంఘము వారి విజ్ఞాపనములను వినిపించునందులకు ఖండించుచు తీర్మానము గావించి తిలపాద్రి నంపిరి. —టుంకాల సాంబమూర్తి, సభాధ్యక్షుడు.

VII

కృష్ణాజిల్లా ఫీల్డరును తాలూకా ఇండియాగ్రామ ముపాముల సమాఖ్యకు వందలవందలవేల 16 వ తేదీ ఆదివారమురాత్రి పెన్సెన్సి వెంకట్రామ రాజుగారి ఆధిపత్యము క్రింద సభిజరిపిరి. తెక్కిలిజిల్లాల ప్రతినిధి సంఘమువారికు ఆంధ్రప్రదేశ్ సభివారు మంపిని జిల్లా స్టేజికి అవకాశము కలుగజేయుక పోవుటవలన ఆంగ్లమునకు హాని జరగాభంగమున నిరతాపమున కలిగినది. కావు ఇట్టిది తిరిగి యాజ్ఞా ప్రీతి నడచు మృదయముగల మంత్రి పుంకవుడు స్వీకరించి ఆంగ్లమును సంతోష పెట్టుటకు ఈసంఘమువారు ఏకగ్రీవముగా కోరుచు, రాజ ప్రతినిధిగారికిని మంత్రి పుంకవుడకు మాంటాగ్యుగారికిని తెలిగ్రామపూర్వకముగా విన్నవించుకొను చున్నారు. జేతయ మహమ్మదీయ మహాజన సభలవారిచే నిరూపించబడిన పద్ధతుల సంగీకరించి, అవసర కృష్ణామండల సభవారిచే ఆహ్వానింపబడిన యంత్రములను ఈ సభివారు ఏకగ్రీవముగా నామోదించి శ్రీ మంత్రుల తెలిగ్రామమును పంపుకొన్నార.

ఆశ్చర్యపరమము చెప్పిరి. ఆంగ్లోవ్యవస్థనుపట్టు స్వరాజ్యముపట్టుకు తమకు గల యంత్రామును రాజుగారు పూర్తిక వెల్లడించెరి.

అధ్యక్షుకోపన్యాసమునుండి ఈక్రిందిభాగములు ముద్రితములు:—

స్వరాజ్యము

ప్రాథమిక విషయములనుండి ప్రస్తుతము హిందూజేతమునకు మూలక భావములు వికసించి సాత్వికమార్గమున ప్రజాపాలమును నిర్మించుచున్నామని వైకోపాఖ్యాత విప్లవమునకు వ్యతిరేక సాధ్యమును వెల్లడించుచున్నది. స్వరాజ్యమునకు ప్రజాపాలన విధివలె ఏమియో పెనుభూతమును రుహ్యజేతమున వలె ముప్పులకు కారణమై యెకోపా ఖ్యాతమును దిగమిగుచున్న విప్లవము మాదిరిగ పరిణమించు ననియు ప్రజాపాలనమున నత్యంత నైర్దిష్ట సాధనముల గల ఇగ్నాంతుగోను నాన్దేయ ప్రభుత్వమును గూడ దెవరియ ప్రముఖులు గొందరి భరతకర్తమున కన్వర్తము కనువింతగ నన్నది. ప్రజాపాలనము ప్రజాభి ప్రాయము గలనొంది ప్రజలచే నెక్కికొనబడిన ప్రతినిధులకు లోబడి పాలనము చేయుటయే మనముక యము. జాతీయతభేదములను గాని తెలుపు నలుపు వ్యభేదములను గాని యిరువదియైదవ పాటింపక జేతములకు నర్వకనలులకు సర్వసమములను సమానముగా నన్ని హితముల చేయుటయే మన యుద్దేశము. జేతము లన ద్రితీయజేతములు గాని యెందవచ్చును. ఆంగ్ల హిందూ రాజ్యమున కల్గిన భావ మూర్తమైన యాజేతము దట్టిని పిచ్చి యవధానమున నొక్కి చెప్పనక్కరలేదు. జాతీయతభేదముల దిగమిగుచు నీవీరపాలనా సంస్కరణమున బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును, మంచములకును నల్లవానికి తెల్లవానికి ప్రత్యేకవ్యక్తి మున్నయని మున్నాటికి జెప్పవచ్చును. అట్టి ప్రత్యేకవ్యక్తి నుండి గాలమున చక్కతాతములై నామమాత్రావ్యక్తిమలై భవివ్యక్తచక్ర కారకులకు వివర్ణనీయమయియు లగు గాక యిది త్రిక రణమృతిగా భవించుచు భావించుచున్నాను.

స్వరాజ్యము యొక్క అవసరమును విధానమును బాధములను గూర్చి ప్రతి దియినను పత్రికల మూలమున పుస్తకముల మూలమున తెలిసియుండుటయే గాక ప్రతి వ్యక్తికిని అట్టి అవసరము అవశ్యకవ్యక్తియై యున్నది.

వేయేల? ఐహా కామస్మికములకు సాధనము లగు ప్రతి విషయమునకును స్వరాజ్యమే ముఖ్యసాధనము. అది యొక్కటియే సాధనమును జనములు మనములు నాలుకొని యుండ,

రైట్ ఆవరీబిల్ మాంటాగ్యుగారు

స్వతంత్ర పాలనా పతంత్రులను నాంగ్లమును, ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు ఇండియామంత్రి మాంటాగ్యుగారి నిజుకు బంపిరి. భావసరమును రూపుమాపి స్వాతంత్ర్యమునకు జేక పట్టు యి ప్రాతినిధ్య మను కల్గుచునకు పుట్టెయి పానురుల రక్షింపకంకణముట్టి రాజనీతి ములంపునీయుకాదని స్పష్టపరుచుటకు సుతకట్టి సహాభివృద్ధ మొనర్చు నాంగ్ల రాజ్యేంద్రుడగు మన చక్రవర్తి సంపుట నిట కేటొడిన మాంటాగ్యుగారికి స్వాగత మొసంగు భాగ్యము మనకు కలిగినందుకు మన మెంతయు కృతజ్ఞులము.

విప్రులకు చులు.

విక్కివోలుసమాచార మంద రెగియున్న జే. నానురు త్యాగరాజుచెట్టిగార్లు యొక్కయు వారియనుచులయొక్కయు సంజేతము లందరెగియున్న జే. అట్టివారు మాంటాగ్యుగారి కాంతరిగోపజేతము లొసంగుటకును స్వాగతి మిచ్చుటకును దగినవారట. కేకాపిళ్ళగారు గాని వారియనుచులు గాని అందులకు తెగరట. ఆంగ్లములకంటె తెగరట. మనరెడు జిల్లాలలో చెప్ప రాజధానిలో సగభాగమును మలంకంపిన యా యాంగ్లములవాసులందరును ఇండియా మంత్రిగారికి స్వాగత మొసంగి తమవిన్నవములను సమర్పించగలరు. ఆంగ్లమునకు లిప్పటికైన నీద్రమేమాంచిరా? అవలగోపాల మాంగ్లములందరమును రాజధానికే మాకు చుప్పు పురుగునలము. మాస్వాగతించినో విన్నపించినో వైకోమము మాంటాగ్యుగారినిలొందెలె. మనయత్నకోరమును రక్షించుకొనలెమ.

నాపింపుకు, డిశంబరు 18:— ప్రతినిధుల మండించు వారు ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందు నివాస కలిగించు పదార్థముల చేయువలదనియు, ఆచర్యులదనియు, ఒక తీర్మానము సంగీకరించిరి. 282 వోట్లు తీర్మానమున కనుకూలముగను 128 ప్రతికూలముగను వచ్చినవి.

“రాజా ఆఫ్ పానుగల్లు”

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాథివా, ఈనెల 14-న తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ మంత్రి “శ్రీమోఖిలాసి” “రాజా ఆఫ్ పానుగల్లు?” అను నీర్వకతో న్రాసి యున్న లేఖను చదివినాను. అందు శ్రీ పానుగంటి రామారావుగారు ‘పానుగల్లు రాజ’ యని వ్యవహరింపబడుచున్నారని వ్రాసియున్నాను. యెవరిచేత అట్లు వ్యవహరింపబడుచున్నారో విచారించుచున్నాము. వారిని వారే అట్లు వ్యవహరించుకొనుచున్నారా? లేక వారు చేపలాలులో అట్లు చేయుచున్నారా?

వారు ఆ లేఖనును వేసిన ప్రశ్నలకు తత్తములు:—

1. పానుగల్లు హైదరాబాదు రాజ్యములోయండిన యొక సంస్థానము; శ్రీరామారావుగారు ఆ సంస్థానంలో చేరినవారట. అట్లు చేత యిప్పుడు వారు వారి యస్టేటులోని అర్థవిమిట్ల పుత్రుల పాలములలో వై చెప్పిన పానుగల్లు పేరుతో యొక యూరు కట్టించియున్నాను. 2. ఈ యస్టేటువై పేరకన్ మొదలయినది సంకల్పము ఒక్కటింటికి దాదాపు యిరువది వేల రూపుములు గన్న మెంటుకు చెల్లుచున్నది. 3. ఈ యస్టేటు 1912-న సంకల్పము శ్రీరామారావుగారి పేర ప్రత్యేకముగ రిజిస్టరు జేయబడినది. (4) అందు మూడు గ్రామములుగల ఈ యస్టేటు దాదాపు యేరివేల (5,000) యకరములు విస్తీర్ణమును, 25 వేల ప్రజాసంఖ్యను గలిగియున్నది. (5) సంకల్పపు ఒకటింటికి దాదాపు ఒకలక్ష ఆదాయము వచ్చుచున్నది.

ఈ “శ్రీమోఖిలాసి” యునకు వారి పేరయే? యిదియే? వ్యతియే? ఇరు యేదైన ఉన్నగములలో యున్నవారా? లేక వుండి యిప్పుడైన దిన్ మిన్ చేయబడినవారా? వీరు శ్రీ పానుగంటి రామారావుగారి గురించియును, వారి యస్టేటు గురించియును, యిది వివరములు గోరుటకు కాణమేమి? యేదైన యిహద్దోగాపేక్షతో గోరునా వైసయేదల వారి యోగ్యతా పత్రములతోటి దరకాస్తున క్రింద చేపలాలు చేసేవారి యొద్దకు పంపవచ్చును.

19-12-17 (గాలి చెంగమ్మనాయుడు.)

పానుగల్లు యస్టేటు వివాదానికి గారు, శ్రీ కాళహస్తి.

Punjab Legislative Council. Programme of Next Meeting.

At a meeting of the Punjab Legislative Council on the 21st December the Hon'ble Mr. Craik will introduce a bill for restricting the movements of habitual offenders in the Punjab and for requiring them to report themselves, and move that the bill be referred to the select committee. The Hon'ble Mr. Lumsden will introduce the Simla House Accommodation Bill and move that the bill be taken into consideration and passed. Twenty-seven main questions are on the list. The Hon'ble Mr. K. B. Khwaja Yusuff Shah will ask: With regard to measures adopted by the Government to stamp out bribery and corruption among public servants will the Government be pleased to consider the desirability of further supplementing these measures by adopting the suggestion that in all branches of the public service, more especially in the provincial, civil and provincial police services grade promotions from the lowest to highest should invariably be subject to the reputation for honesty enjoyed by the member concerned. The Hon'ble Mr. H. S. Mirza, Mahomed Ikram Ullah Khan will ask: (a) Is the Government aware of a notice issued by the Civil Controller on the 5th November 1917 that the Punjab Chamber of Commerce at Delhi will continue to certify indents of coal consumers in the Punjab? (b) Will the Government be pleased to state under what law a fee of Rs 10 for each indent is being charged by the Punjab Chamber of Commerce? (c) In the interests of the various industries in the Punjab will the Government be pleased to recommend to the Civil Controller that the certifying authority for the Punjab should be located at Lahore or some other central place within the province?

Constitutional Reforms in India. Pandit Madan Mohan Malaviya's Lecture.

LAHORE, December 19. Pandit Madan Mohan Malaviya in the course of his lecture on Tuesday evening on "Constitutional Reforms in India" said that the question of constitutional reforms was rightly occupying the foremost place in the minds of all thoughtful Indians and that was why he had accepted their invitation to address them on the subject. The declaration of August 20th had finally settled the goal of British policy in India. That was the establishment of responsible Government in this country. That meant when that goal was reached the power of administering the country would be completely transferred to the Indian people acting through their chosen representatives. The goal must be attained within a reasonable time. The lecturer then met the various objections and criticisms put forward by the opponents of reform like Lord Sedenham, Sir John Hewitt and Mr. Curzon and outlined in accordance with the Congress League Scheme of reform. Pandit Malaviya then pointed out how the present system of administration had failed to promote the real and lasting national progress of the country and said that the Congress League Scheme wanted to introduce such an altered system as would give the people acting through their chosen representatives a chance to promote their well being and progress which was their greatest national need. Pandit Malaviya then replied to the various objections raised against the Congress League Scheme and concluded with a strong appeal to the British democracy to grant to the people of this great country this first instalment of reforms which the united voice of the country demanded and the grant of which should no longer be delayed.

విరోధామహాసంగమము

(రెవెన్యూ విభాగము)

ఇంగ్లండు

యధ్యక్షుల వస్తువు.

లండను, డిసెంబరు 17.— ఇదిగో వరకు అయిదువేలకు పైకి యెగురు ఓడలకు పకటెజీపుటవలన శత్రువులెదిరించి యుండుటచేయుచున్నది. ఆయాధ్యక్షుల గూర్చి, ఎక్స్‌క్లెక్టివ్‌గారు ప్రజలనుండియును డిల్లీచేప్పిరి. ఆ యాదలు స్కాట్లండు నుండి వచ్చేవలన వీరి బయలు చేసినది. వీటి వెనుక బ్రిటిషు వారి జలాంతర్గామి విధ్వంసక నౌక రక్షణాధ్యక్షుల బోధనలచేత. ఆయాధ్యక్షుల వారును చిన్నదిగ గూడ బయలుపడవలసింది. 12 తేదీన శత్రువు లాదోడల నెదిరించిరి. వీటిని సంరక్షించు నిమిత్తము నావికాధికారి సర్ జేమిస్ బయటి గారు పిదపరము లెవరో వేళ కా ప్రజలమును జేరలేకుండెను. రెండవసారి రాయిన నౌకలు శత్రువులచే నెదిరింపబడలేదు. ఈ సంగతి సందర్భముల నన్నిటిని అడ్డుకొను ప్రయత్నము చేయుచున్నది. రెండవసారి రాయిన నౌకలు శత్రువులచే నెదిరింపబడలేదు. ఈ సంగతి సందర్భముల నన్నిటిని అడ్డుకొను ప్రయత్నము చేయుచున్నది.

ఇప్పటికి తెలిసినంతవరకు ఈ క్రింది సందర్భములు ప్రకటించబడినవి:—“స్కాట్లండ్” యధ్యక్షుల 12-వ తేదీ నాటి వరకు 11-45 గంటలవరకు శత్రు యధ్యక్షులకు నాటిగిరికిని వచ్చెను. అనంతరము “వెల్గా” “స్కాట్లండ్” నౌకలు శత్రుల నెదిరించినవి. అధికారుల యుద్ధపులను నుండి ఆ యాదలు చెల్లించెదలెను. అవధికాలముననే “స్కాట్లండ్” కి గట్టి దెబ్బ తగిలి అది బ్రద్దలయి యుగిరిపోయెను. ఈలోన “వెల్గా” ఓడకు కన్నులుపడి చాల అనర్థకస్థితి నొందెను. అయినను చెల్లన నని యింగ్లండువారు చేర్చబడెను. పిమ్మట శత్రువులు లెక్కిన ఓడల నన్నిటి నెదిరించి వానిని బ్రాలయలను ముంచి నేసిరి. ప్రజలయిరు దేశము నుండి అతివ్యతిరేకముగ సంపదించిన వాడుగు యధ్యక్షులకు 88 గురు స్కాట్లండ్లను లను (అంకస్త్రియిద్దురు) 11 గురుబ్రిటిషు ప్రజలను గావాడగలిగినవి. వాతకేసులలో లెక్కినవారు పదవలనెక్కి వచ్చేవారికి. 12 బ్రాలయలలో బ్రాలయసందలి నావికులందఱును వాని నెదిరియుండు పదవ సహాయమున తప్పించుకొన గలిగిరి. వెల్గా ఓడయు దొక యుద్ధాగియు, ముగ్గురు మనుష్యులను చంపబడిరి. ఇద్దరు గట్టిగా యుద్ధములు తగిలినవి. స్కాట్లండ్లలో నెంతయుని మిగిలినదియు తెలియలేదు. దానియందలి ఉద్ధాగిలో 3 మను, నావికులలో 21 మను, బ్రాలయల యందలి నావికులలో 26 గురును కయలునకు బంపబడినట్లు తెలియచున్నది.

తక్షణ దేశీయుల కక్షనము.

ఉత్తర సముద్రపు రేవులలో నౌకవారి సమావేశము 12వ తేదీ ఉదయము 4 గంటల నొక స్థిరము స్థిరము ముంచి చేయబడెను. స్థిరముల పోవుచుండగా బాల్కనోకవిచ్చి వాని రెండు ముగ్గులను చీల్చిని వారకేసులు చెప్పినవారు. అందుకు 20 గురు నావికులలో 16 గురు చంపివేయబడినా దేమైనా గనించరు. పదవలన్నియు ముగ్గులు ముగ్గులు చేయబడెను. వారకేసులు 4 గంటలవరకు ఉండగా బ్రిటిషు యధ్యక్షుల ఆదేశముచే వారిని గాపాడెను. ఆ స్థిరము రెండు ముగ్గులను మనుష్యులతో ముగిసిపోయినది.

విక్టోరియా క్రాసులపూనుతులు.

లండను, డిసెంబరు 18:—విక్టోరియా క్రాసు బహుళ వికడని: తొమ్మిదిగురు సేనలందఱు గజెట్లలో ప్రకటించబడినవి. అందు నలుగురు చంపివేయబడిరి. అందు ఇద్దరు కాపాడియున్నవలన ఒక అప్రేరియతును గలరు. సాధారణముగనే బహుళుల నొందినవారినందిన వీర కార్యములు ప్రకటనాధ్యక్షులు.

క్రమము.

లండను, డిసెంబరు 19:—నావికాధికారు లిల్లు ప్రకటించుచున్నారు.—నిన్నటి దిగువ వైమానికులు ఎగిరియు బోల్‌డోమువై బాంబుల వేసిరి. మందుకొట్టుకొనిన బాంబులను వేసిరి. బాంబులలో ననేకము వైమానికాలయము ప్రాంతమున కేగి యెడల మందసాగెను. రెయిల్వే కాలలొందను గూడ బాంబులు వేయబడెను. శత్రు విమానములలో నొకటి మంటలలో నేల గూడెను. మరియొకటి క్రిందికి తరిమివేయబడెను. మావిమానములు సురక్షితముగ మరలినవి.

అహారపదార్థముల పంచివేయుట.

లండను, డిసెంబరు 18:—ప్రజల మందరమున కైనిగు గారు అహారాధికారి పరపునలిట్లు చెప్పిరి:—తేయాకు ఆకళ్యేక మగు ఆహారపదార్థములలో నొకటి యని రోంధాప్రభువు గారు తలచుచున్నాడు. కలయు సొందూడేశనింహళముల తేయాకులు విశేషముగ కొనబడి దిగువతి చేయబడవలె నని కోరబడెను. 1918 వ సంవత్సరారంభములో సరఫరాల్పియు వచ్చును. పిమ్మట ఆహారపదార్థములు పంచివెట్టబడుట ఫిబ్రవరి నెలా రంభమున ప్రారంభింపబడును. తేయాకును సగులు నను, చిల్లగను ఆముట్లలో లాభములనుగూర్చి అధికారులు బాగూడతతో జూచిరి. మొత్తమున ఫిరదులు చాలవరకు తగ్గిపోవగలవు.

జర్మను నావికులబాడి.

లండను, డిసెంబరు 18:—ఒకానొక ఉత్తరపు రేవు స్థలములలో నౌక పడవలలో ముగ్గురు నావికులు చేపల బట్టుచుండిరి. వానిలో మరియొకపడవలు గూడ నుండెను. నావికులు నిరాయుధులుగ నుండిరి. చేపలను పట్టుచుండగ గుండు ప్రేలుట కనబడెను. అంత నొకనావికుడు ధ్వని వివవచ్చిన వైపు నిరాలించియాడగా, రెండువందల గజముల దూరమున మాడు యుద్ధనౌకలు గనిపించెను. వారుభయంకరముగ తుపాకులను గాల్చుచుండిరి. ఆ నావికులకు మాత్రమే దెబ్బతగుల లేదు. పిమ్మట నాయుద్ధనౌకలు వారికేమియు సహాయ మొనరింపకయే తమ దానిని బోయినవి. అనంతర మొక బ్రిటిషు యుద్ధనౌక వచ్చి వాతకేసుల గాపాడెను.

మిత్రమండలివారి ప్రతిక్రియ యావశ్యకము.

లండను, డిసెంబరు 18:—డబ్లిచ్చిచెడగొట్టు జర్మనుల కార్యకర్తలను విశేషముగ వ్యాపించెను. ఈ కార్యకర్తల మన్ని జేయులందును గనించుచున్నది. ఇందులకు ప్రతీకారముగ మిత్రమండలివారు కొన్ని ప్రయత్నముల చేయుటావశ్యకమును అభిప్రాయము చాలదృఢముగ నున్నది. ఇందులకు జర్మనులెంతధనమును వ్యయపరచినవియు దురూహ్యము.

జర్మనులొకను పశ్చిమరంగమున నొకచో బలముల నన్నిటిని గూడజేయుచున్నారు. తమకై సామర్థ్యము నొకమారు చూపి పిమ్మట క్రొత్తసంధిమరతుల దెలుపవలయునని వారు ద్వేషించినట్లులున్నది. క్రొత్తసంధిమరతుల గానించుకొనెదమని జర్మనులకు వాగ్దాన మొనగబడినట్లులున్నది. అవాగ్దానము వరకు చెడిపోయెను. తుర్కీలో వెంటనే సంధిచేసికొన వలయుననిగోరుచు అనేకసభలు గానింపబడినవి; ఊరేగింపులు జరిగినవి. దేశమున నంతటి చాలప్రభులముగ నున్నది. తుర్కీ చాలవరకు అలసిపోయినది. జర్మనుల సహాయము లేనిది జనరలు అక్టోబరు 19 వరకు పురోగమమునలన గొప్పయినదృక్పథములు గకతప్పదని భయపడుచున్నది.

మిత్రమండలివారి యుద్ధ కాలము సంగతి జర్మను ప్రజల కింకను బాగుగ బోధపడలేదు. అయినను బ్రిటిషువారి మట్టి కలవ గలగు బాధలు మాత్రము వెల్లగక్కువంద ముంచివేయబడుట కలుగెను. యుద్ధ మింకను కొనసాగించిన బర్మనీ కార్మికులకు విశేషవ్యయము గలుగగలదని జర్మనులకెప్పు రింప వలసిందని లండను వర్తకులు గోరుచున్నారు. ఈయుద్ధమును దిగివచ్చివచ్చి సెంటించుచున్నది. జర్మనీ యందుల కెంతే నియమించుచున్నది. అంగులే దానికి ప్రతీకారముగ సభిప్రాయమును వెల్లడించుటకు శత్రువులు మరియొక కుట్రత్రమును బన్నిరి.

ప్రాస్తు

16, 20 విమానములు పొట్టొనుట.

లండను, డిసెంబరు 18:—అధికారు లిల్లు ప్రకటించుచున్నారు:—వైమానికపు దండయాత్రను గూర్చి అధికారు లిల్లు ప్రకటించుచున్నారు:—16, 20 విమానములు దాడిలో పాల్గొననవి. ఒక విమానము నేలగూల్చబడియె. మరియొకటి గూడ గూల్చబడి యుండవచ్చును. దాడి వెడలిన విమానము లలో మాడు గుంపులు కంటుతీరమును దాటినవి. మరియొక

మాడు గుంపులు ఎనెక్స్‌తీరమును దాటినవి. ఇది సాయంకాలము 6-10, 6-45 గంటలవరకు మధ్యను జరిగెను. తరువాత నన్నియు లండనుదిక కేగినవి. మాఫిరంగుదళములు అనేక విమానములను తరిమివేసినవి. అందులో వైదు లండను చేరి 7-8 గంటల మధ్య బాంబుల గూల్చినవి. మొదటి ప్రధానపు దాడిపూర్తియైన పిమ్మట 9 గంటలవరకు ఒక విమానము లండను మీదికేగెను. ఒక విమానమును గుండు దెబ్బ తగిలి కంటు తీరమున కావల నేలగూలెను. అందలి వైమానికులలో నిర్దణుగ జీవముతోడనే సాయుధ నౌకలచే పట్టుకొనబడిరి. ఛానలులో మరియొకటి గూలెనని తలపడుచున్నది. మావేగు విమానములలో నొకటి లండను సగరముమీద 18000 అడుగుల ఎత్తున బాంబుల వేయుచుండ దాని నెదిరించెను. మా విమానములన్నియు సురక్షితముగ మరలినవి. లండనుసగరమున గలిగిన నష్ట వివరము లింకను తెలియలేదు. కంటు ఎనెక్స్‌లలో గూడ బాంబుల వేసినట్లు తెలియచున్నది.

లండను, డిసెంబరు 18:—మాగ్నెటోను గారిల్లు ప్రకటించుచున్నారు. పాశ్చేంద్యుల కీకాన్యమున ఆగ్నేయమును మావై దండెత్తించిన శత్రువులను తరిమివైచితిమి.

అమెరికా

కెనడా; నిర్బంధనై నిక సేవ.

అట్టవా, డిసెంబరు 18:—నిర్బంధనై నిక సేవ గూర్చి యూనియను దొరతనమువారు తిరిగి యెన్నికలు జరుపగోరిరి. ప్రధానమంత్రి సర్ రాబర్టు బోల్డ్‌నుగారి యూనియను గవర్నమెంటువారు మరల విజయవంతముగ నెక్కుకొనబడిరి. ఈసారి యెన్నికలలో దొరతనమువారికి అయిదువందల 128, వ్యతిరేకముగ 87 ఓట్లు స్థిరపడినవి.

సర్ విల్ఫ్రెడ్ లార్డుగారు అట్టవాలో పరాజయము నొందిరి. అయినను తూర్పుకృష్ణవర్ణవారి కేసులచే నెక్కుకొనబడిరి.

మంత్రులలో నిర్దణు కప్పు తక్కినవారందఱును మరల నెక్కుకొనబడిరి. కృష్ణవర్ణ ప్రతినిధులగు నిర్దణుమంత్రులను మారిరి. కృష్ణవర్ణులందరి 65 స్థిల్లులో దొరతనమువారికి మూడు మాత్రమే లభించెను. మేరైసు రాష్ట్రము లభింపజేయులవారికిని సమానముగనే ఒకగిరినది. ఒంటారయొ పశ్చిమ రాష్ట్రములు దొరతనమువారికి దృఢముగ సహాయము నొనరించిరి. టోంబోలో యుద్ధరాష్ట్రములును దొరతనమువారికి కనుకూలముగ ననేకవోట్లకొనగిరి. విదేశములందలి సైనికుల వోట్లను లెక్కించిన దొరతనమువారి కనుకూలముగ వచ్చినవోట్ల సంఖ్యయ పరిమితముగ నుండగలదు.

బాడ్లప్రతినిధి గారికివచ్చిన యుద్ధ వార్త.

థిల్లీ, డిసెంబరు 20:—18-వ తేదీని హిందూదేశ మంత్రుల రాష్ట్ర ప్రతినిధి గారి క్లిష్ట తంతిసంపిరి.

బ్రిటిషురంగులను గూర్చి పరామర్శగమన గాని మార్పులు గన్నిరవు. సాధారణపు క్రిందగియుద్ధము జరుగుచున్నది. అచటచట చిల్లరయుద్ధములును దానిలుజరిగినవి. అయినను స్థితిమాత్రము యథాప్రకారముగనే యున్నది.

ఇటలీరంగులకు బర్మనులలో ప్రేరేపించినవల మధ్య శత్రువులు కుట్ర భయంకరముగ నెదిరించిరి. అందు ప్రేరేపించుచుండలి యుద్ధము మరింతభయంకరముగనున్నది. ఇటాలియను లభింపజేయుముగ శత్రువుల నెదిరించిరి. అయినను ప్రేరేపించికి భూభూన రోయిజీ బెల్జియా ప్రాంతమున శత్రువులు కొలగి ప్ర జే రే ము కా క్ర మిం చు కొ న గలిగిరి. బ్రిటిషు పనాదిదళములు యుద్ధ మొనరించుచున్నవి. ప్రస్తుతము పయోరనదికి పశ్చిమమునకున్న మెంటో స్పివోర్నియా ముఖ్యప్రదేశమును బట్టుకొని యున్నారు. పయో వినది పల్లప్రదేశముల చిల్ల యుద్ధములు జరిగినవి. కాని ఈదిశను పెద్దయుద్ధ మేదియు జరుగలేదు.

బ్రిటిషువారు పేల్జియలో లానున కీకాన్యమున బాఫా, జెరుసలములమధ్య మరికొంచెము ముందున కరిగిరి.

స్కాట్లండు నార్వేలకు మధ్య సుత్తర సముద్రములో బోవుచున్న ఓడలకు జర్మను లెదిరించుట వలన వర్తకనౌకలారు నేలగూలినవి. మరియొక బ్రిటిషు యుద్ధనౌకకు నష్టము గలిగినది.

రుష్యుల వైస్యములను, జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, బల్గేరియా, టర్కీ వైస్యములను తాత్కాలికసంధి జరిగెను.

రుష్యులకు శత్రువులకు సంధి రాయబారము లింతలోనే యారంభింపబడ నున్నది.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Great Britain

Aeroplane Raids on London Essex and Kent.

LONDON, December 18.
It is officially announced that aeroplanes crossed Kent and Essex coasts at 6.15 last evening. Some reached the London district and dropped bombs. They also dropped bombs in Kent and Essex. Reports of casualties have not been received. Our guns and aeroplanes engaged the enemy.

LONDON, December 19.
Yesterday evening's aeroplane raid was the first while the moon was so young being thin sickle in inky sky. Firing was intermittent for over two hours and less intense than usual. Many workers in West End had barely started for home when it began. Pedestrians quickly disappeared to shelter.

16 to 20 Planes Participated.

LONDON, December 19.
An official statement regarding the air raid says that from sixteen to twenty aeroplanes participated. One was brought down in sea at, probably another. Three groups of raiders crossed Kent Coast and three other groups Essex Coast, between ten minutes past six and quarter to seven, and all flew in the direction of London. Our gunfire turned back most but about five reached London and dropped bombs between seven and eight o'clock. After the main attack had terminated, a single raider flew over London at nine o'clock. One raider was hit by gunfire and came down off Kent Coast and two of its crew were captured alive by an armed trawler. It is supposed that another came down in the Channel. One of our pilots attacked and fired two drums of ammunition into the raider, as the latter was bombing London from a height of 13,000 feet. All our machines returned. Reports of casualties and damage in London have not yet been received. Bombs were also dropped in Kent and Essex.

The Attack Described.

An Enquiry Being Held.

LONDON, December 19.
Describing the attack on the convoy in the House of Commons Sir Eric Geddes said the convoy was bound from Scotland for Norway and consisted of one British and five Neutral ships protected by an anti-submarine escort of destroyers the "Partridge" and the "Plew" and four armed trawlers. The convoy was attacked by the enemy on the 12th inst. For some reason hitherto not explained the force sent by Admiral Sir David Beatty to protect the convoy against attacks by surface vessels did not arrive in time to prevent the destruction of the convoy. A second convoy which was also being covered was not attacked. The whole of the circumstances were being inquired into by Admiral Sturdee, Vice-Admiral de Robeck and Rear Admiral Goodenough.

The circumstances of the attack according to the information at present available were as follows:—The "Partridge" sighted four enemy destroyers at 11.45 in the morning of the 12th and shortly afterwards the "Plew" and the "Partridge" engaged the enemy and the convoy scattered in accordance with orders. Soon the "Partridge" was heavily hit after which an explosion occurred on board and she sank. The "Plew" was meanwhile holed on the waterline and her engines were partly disabled. She was eventually brought safely to England. The enemy then apparently attacked and sank the convoy and the trawlers. Eighty-eight Scandinavians including two women and ten British survivors were rescued by the four destroyers which were despatched at full speed from the cruiser squadron. Other survivors reached Norway in boats. The entire crew of twelve of one trawler was saved in its own boat. The casualties on the "Plew" were one officer and three men killed and two seriously wounded. Information regarding the survivors of the "Partridge" was incomplete but the British Naval Attaché in Holland had telegraphed that it was reported from Kiel that three officers and twenty-one men of the "Partridge" and twenty-six trawlermen had been brought there. Ten were wounded.

Neutral Survivors Story.

LONDON, December 19.
At an inquest in a northern port on five Swedes belonging to the Swedish steamer "Corpedo" at four in the morning of the 12th inst. while in convoy the survivors said a torpedo cut the vessel in two. Sixteen of the crew of twenty were killed or were missing. All boats were smashed. The survivors remained on board for four hours until rescued by the British Destroyer. The two halves of the vessel were towed in with the bodies.

Press Comments.

Commenting on the destruction of the convoy the "Daily Telegraph" says it further demonstrates the urgency of the man power problem not merely for the army but for the navy which is handicapped by insufficiency of Destroyers and other small craft owing to the shortage of labour and steel.

The "Daily News" says the two incidents are calculated to convert inquietude regarding the capacity of the Admiralty into positive anxiety.

The "Daily Mail" asks why the finding of the Court Martial on the last North Sea affair was not published. The "Daily Chronicle" points to the magnificent work of the fleet in many waters and the small number of disasters but says a serious feature is the painful reflection cast on the administrative efficiency of the Grand Fleet. The paper demands that a Court of Enquiry be appointed by the Admiralty from outside not by the Commander-in-Chief.

The "Times" says much more explanation is required than in connection with the raid of October 16th because the wireless apparatus was apparently not destroyed and the attack was made at noon. The "Times" would be glad to know if sufficient use is made of aircraft scouting.

A German Raid.
Skipper's Story.

LONDON, December 19.
At an inquest in a northern port on three of the crew of one of the trawlers mentioned by Dr. Macnamara, the skipper testified that the trawler was unarmed and was fishing with five others when he heard gunfire. He went on deck and saw three Destroyers stationed two hundred yards distant and firing hard. He alone was unscathed. The Destroyers steamed off without offering assistance. Subsequently a British Destroyer came up and rescued the survivors.

New Commercial Intelligence
Department.
Inaugurated.

LONDON, December 19.
It is officially announced that a new Commercial Intelligence Department has been constituted. It will be known as the Department of Overseas Trade Development and Intelligence. Sir William Clark has been appointed Controller-General and Mr. F. G. Butler, formerly of the Colonial Office, Director of the Overseas Division.

Food Distribution.
State Purchase of Tea.

LONDON, December 19.
In the House of Commons Mr. Clynes representing the Food Controller referring to the proposed measures for better distribution of food said:—Lord Rhondda took the view that tea was a necessary food. All Indian and Ceylon teas required would be purchased and imported, and supplies would arrive early in 1918 and distribution would begin early in February. Wholesale and retail profits would be strictly controlled and the average prices paid would be substantially reduced.

Convoy System and its Great Results.

LONDON, December 19.
Mr. Chiozza Money said that the general result of the Convoy system had been a great diminution of losses. Only two per cent of homeward cargoes had been lost in November. He added that five British steamers had been damaged in the Halifax disaster and about two thirds of the crews killed.

Victoria Cross Awards.
Deeds of Extraordinary Heroism.

LONDON, December 19.
The London Gazette contains the names of nine new winners of the Victoria Cross four of whom were killed. The recipients include two Canadians and one Australian. The deeds recorded as usual show extraordinary heroism. Indeed the awards are mostly made for several distinct acts of such heroism. The following examples are typical:—

"Major Alexander Lafone Late Yeomanry."—For seven hours in semi-darkness he held a position against heavy shelling and cavalry charges. Ultimately all his men except three were hit. He ordered those who could walk to move slightly to the rear and then continued a most heroic resistance. When finally surrounded and charged by the enemy he stepped into the open and continued the fight until mortally wounded thus carrying out orders to hold the position at all costs.

"Lieut. Clement Robertson, Tanks "Corps".—Knowing the risk of missing the way he led the way on foot over ground heavily ploughed up by shellfire in the face of heavy shelling and machinegun and rifle fire towards the objective although he must have known that his action would almost inevitably cost him his life. He was killed after reaching the first objective.

"Corporal William Clapp Late Yorkshire Regiment."—When the advance was checked by intense machinegun fire from a concrete blockhouse and snipers in the ruined buildings Clapp dashed forward with two men against the largest blockhouse. His companions were knocked out whereupon he immediately collected more bombs and calling on two other men to follow him he again rushed forward. He reached the blockhouse and killed many occupants. He then entered and brought out a machinegun and twenty prisoners whom he brought back under heavy fire from the snipers. He again went forward encouraging and cheering his men and succeeded in rushing several snipers' posts. Finally he was killed by a sniper. His courage and self-sacrifice were magnificent, relieving what was undoubtedly a very critical situation.

The King to-day invested Vice-Admiral Lowther Grant with the K. C. B.

America

Prohibition Resolution Adopted.

LONDON, December 19.
WASHINGTON.—The House of Representatives has adopted a resolution prohibiting the manufacture and sale of intoxicants throughout the United States by 282 votes to 128.

Sale of Intoxicants Prohibited.

LONDON, December 19.
The Senate has accepted the House of Representatives' resolution prohibiting the manufacture and sale of intoxicants throughout the United States.

TELEGRAMS.

Great American Ship Building.
83,99,000 Tons Under Construction.

LONDON, December 19.
WASHINGTON.—Mr. Charles Picz has been appointed manager of the Emergency Fleet Corporation, in succession to Rear-Admiral Harris resigned. Mr. Hurby has issued a statement explaining that the reorganization of the Corporation discloses the fact that 83,99,000 tons deadweight of shipping are being constructed. He says that conditions on the Pacific Coast have so improved that records are being broken in speed with which the ships are turned out, and construction work is progressing as fast as human labour can turn it out. We are close to a point where the results of what has been done will be apparent to everyone.

France

Algerian Oil Fields.

Arrangements to Re-new Exploitation.

LONDON, December 18.
The Paris Correspondent of the "Times" says that a contract has been initiated between Messrs. Pommerehne and the Governor-General of Algeria for the exploitation of the abandoned Algerian oilfields. It awaits ratification by the French Government.

Russia

Conditions of the Armistice.

Russian Government's Undertaking.

LONDON, December 19.
The text of the Armistice is published in Vienna. It extends from noon November 17th, till noon January 14th. The Armistice also applies to the Russo-Turkish theatres in Asia. Troops at present at the fronts will not be strengthened or transferred unless transfers have already begun at the time of signature. Armistice prescribes that fraternisation and intercourse are permissible between sunrise and sunset in certain places where not more than 25 persons unarmed may assemble, simultaneously only for exchange of newspapers and letters. Sale of goods is permitted. The Armistice applies to Naval and Aerial forces in the Black Sea and the Baltic. Attacks on Merchantmen and Warships will cease as far as possible. The Russian Government undertakes to guarantee that the Naval forces of the Entente in these waters will behave in a similar way as those of the Russians. Seven Armistice Commissioners shall meet at Riga, Dvinsk, Brest Litovsk, Berdichev, Koloszar, Focani and Odessa to carry out details.

Germany

German Corruption Campaign.

Allied Counter Campaign Needed.

Post War Economic Boycott Urged.

ALLAHABAD, December 19.
LONDON, December 18th.—German propaganda and cash corruption has been developed broadcast. Evidence of the campaign is apparent in all countries. The general opinion is strong that an allied campaign of publicity is needed to counter the extent of the corruption campaign. It is hardly realised what vast sums are employed.

The Germans continue to concentrate on the western front and it is thought that they wish to back up a new peace offer with a show of force. It seems that the Germans were promised peace by Christmas. The promise has again failed. Processions and meetings have taken place and there is a state of unrest resulting in Turkey urging peace. She is nearly exhausted and with no German help this year greatly fears General Allenby's advance.

The strength of the allied line is still kept from the German people but the effects of the British blockade are unsuppressible. Merchants of London urge that a warning be given the enemy that a prolongation of the war will mean an economic boycott of Germany. This movement is growing and Germany fears it. The enemy has therefore begun a campaign to influence opinion against it. ("Pioneer.")

Japan

Japano-American Agreement and China

A Japanese Statesman's Speech.

LONDON, December 19.
TOKIO.—In a speech here Baron Ishii referred to the Japanese American agreement and emphasized that there was no suggestion of interference with China. He was confident that the Chinese would soon be satisfied to be partners to the agreement, which so materially contributed to strengthening the good relations between Japan, America and China. The undivided energy of Japan and China should henceforth be directed towards strengthening the forces of the Allies.

Italy

LONDON, December 19.
The Italian Communiqué says: Enemy launched attacks from north-east and north against Salsobello. French and Italian artillery broke up the former. A division of German Jaeger carried out the latter which failed after a desperate struggle.

Western Front

Change in Staff of Headquarters.

LONDON, December 19.
The "Times" says:—It is understood Sir Douglas Haig is making important changes in the Staff at Headquarters, which has been practically unsheltered since the time of Lord French. There is not the slightest suggestion of change in the High Command.

LONDON, December 19.
 Marshal Haig's communique this afternoon says:—We drove off raiders southeast and northeast of Passchendaele securing prisoners.

The French communique says:—There was somewhat intense artillery duelling on the right bank of the Meuse especially in the region of Carrières Wood and Bezonvaux.

Enemy Dump Bombed.

LONDON, December 19.
 The Admiralty says:—Aircraft bombed yesterday afternoon Egea aerodrome and dump. Several bombs burst near the sheds of the aerodrome, and a splinter direct hit was scored on dump and railway sidings. One enemy machine was shot down in flames and another out of control. All ours returned.

LONDON, December 19.

The British Communique says:—We repulsed raiders southward of Fontenoy-Croixelles. Hostile artillery was active eastward of Buncourt between Lens and Arras, and eastward and northward of Ypres. Our aircraft on Monday bombed aerodrome near Comblain-la-Ville station, and the Aerodrome at Louches, and Merville stations. We brought down two enemy machines and drove down two. One of ours is missing.

Palestine Front

The Capture of Jerusalem.

Full Description of Operations.

Inhabitants Gladly Welcome Allied Forces.

LONDON, December 19.

Reuter's correspondent at headquarters in Palestine in a dispatch, dated the 11th by aeroplane from Jerusalem, fully describes the capture of and conditions in Jerusalem. He emphasises the heartfelt gladness of all the city's population with which the British were received. A British General, who entered the town early in the morning to take the surrender, was surrounded by huge crowds shouting, crying, clapping hands, and showering flowers upon the officers accompanying him. These feelings of gratitude were intensified because, in spite of the provocation, not a single gun or rifle had been fired upon the city.

The operations which resulted in the capture of Jerusalem began on the 17th inst. The Turks had a strong line west and south and north-east of Jerusalem abundantly provided with machine guns. Some bigger guns were mounted just outside the walls of the city. Therefore it was impossible to deal with them without endangering the town. Aerial raids made transport work very difficult. The attack pivoted on Naby Samuel. Dismounted Yeomanry were attacking north and northeast of Naby Samuel. Londoners south of it were advancing east upon Jerusalem, while House Cavalry troops threatened the city from the south. The latter pressed back the result of our round detachment and reached a point two miles north of Bethlehem by noon on the 18th inst. Londoners climbed down the steep rocky ravine and up the other side before coming into the enemy. After that by simultaneous frontal and flanking attacks they secured by seven in the morning the whole of the Turkish positions west of Jerusalem. The enemy still held the crest of the ridge overlooking the city with numerous machine-guns posted in the houses of German consuls in the old citadel of Jerusalem. On the 18th Londoners on a magnificent storm the ridge traversing the ground between with footers and driving Turks at the point of the bayonet with exceedingly heavy losses.

Turk's Desperate Defence

In the defence of Jerusalem the Turks displayed a more corporate spirit than in any previous fighting, standing their ground to the last and meeting bayonet with bayonet. During the night the Turks withdrew north and east of the city, and at eight in the morning of the 19th, the Mayor with Chief of Police surrendered the town. Meanwhile dismounted Yeomanry northwards drove the Turks out of the village of Betkes, and gallantly rushed the entrenched positions, inflicting very heavy casualties. Our losses were comparatively light. The Welsh advancing from the south pushed across the road east of Jerusalem leading to Jericho, pressing back the enemy reinforcements which were hurried up.

Turkish Terrorism in the City.

The correspondent describes the conditions in Jerusalem early in the war and during the abortive Turkish attack on the Suez Canal. He says the Turks then lost forty-five thousand pack animals from starvation and overwork. The inhabitants fought for the bodies of animals dying in and about the city. Then began a period of persecution. All suspected of sympathising with the allies were imprisoned or killed, and many were executed, including the Mufti of Gaza. He attempted to escape across the desert to Sinai, but was captured and hanged with his son outside the Jaffa gate. The American Colony was not molested, and throughout worked nobly, relieving distress. They gave great help to the British wounded and the prisoners. The Germans recently attempted to procure the exile of Americans, and in spite of Turkish opposition had a number of the younger males sent to Damascus. Our arrival prevented the deportation of the remainder. The population was most excited by the sound of the cannonade during the battle of Beersheba. When the truth of the British victories leaked out, the deportations became more numerous. Several officers arrived barefoot after the capture of Ascalon. They had run all the way abandoning everything, including the hospital and four hundred wounded. Severe measures were taken and the fugitives were compelled to return to line.

General Falkenhayn Arrives

Enver Pasha arrived early in November and recommended the evacuation of the city, but three days later after his return to Constantinople a proclamation was issued stating that the city would be held to the last. Reinforcements arrived and were posted with machine-guns, and subsequently General Falkenhayn came to control the defence measures. The British rush in the end left the Turks no time to carry out their intentions, and the Governor of the city failed to prevail upon the troops to defend the houses. Besides the Latin Pa-

triarch, who was arrested and deported some weeks ago, the Turks deported the Greek Patriarch, eleven members of the Holy Synod, and the Armenian Patriarch and Council.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

War Cable to the Viceroy.

DELHI, December 20.

His Excellency the Viceroy has received the following telegram dated the 18th instant from the Secretary of State for India:—

There has been no change either in British or French front. Usual artillery activity has taken place and there have been local attacks and raids, but the position remains unaltered.

The enemy have made further heavy attacks on the Italian front in the mountains between the rivers Breno and Piave, and especially along the Valley of Brenta. The Italians are resisting very stoutly but the enemy have made a slight gain in the region, Col-de-Baretta, just east of the river Breno. The British infantry has been in action and is now holding the famous salient Monte Sanonca west of the river Piave. Local actions have taken place on the Lower Piave, but no serious attack by either side has been made in this direction.

The British have made further advance in Palestine northeast of Lod between Jaffa and Jerusalem.

The German attack on a convoy in the North Sea between Scotland and Norway resulted in the loss of six merchantmen and one British destroyer and one British destroyer damaged.

An armistice has been signed between the Russian troops on one hand, the troops of Germany, Austria, Bulgaria and Turkey on the other.

Peace negotiations between the Russians and the enemy are to be opened shortly.

Behar

The Katar Case.

Sentences Passed.

ARRAH, December 19.

The Special Tribunal consisting of Mr. S. L. Adanson, Mr. A. P. Patel and Mr. B. B. Khatunji delivered judgment this morning in the Katar case. One hundred and eleven accused were originally placed before the Court and in the course of the inquiry six were discharged for want of sufficient evidence. To-day the Commissioners acquitted 8 more and convicted 97 including Gouding and Mambaram who were sentenced to 10 years transportation and fines of Rs. 3,000 and Rs. 500 respectively. Eleven accused are sentenced to 8 years transportation each with fines of varying amounts. The remainder are sentenced to terms ranging from 1 to 5 years rigorous imprisonment and a fine being added in one case. The conviction in the case of 4 of the accused was by the majority of the Commissioners.

Bombay

The "Bombay Chronicle".

BOMBAY, December 19.

The Chief Presidency Magistrate to-day ordered the security of Rs. 2,000 to be deposited by Mr. B. G. Horniman, as printer and publisher of the "Bombay Chronicle".

Bombay University.

The Vernaculars and Examinations.

BOMBAY, December 19.

The Senate of the Bombay University at a meeting last evening accepted the conclusions arrived at by the specially appointed committee for conducting Matriculation and School Final examinations. The Senate decided to make vernaculars certificates subject only and not an examination subject. On the motion of Principal Paranjpye it was resolved that the withdrawal of recognition of an affiliated school could be made only when eight out of ten members of the Examination Board supported the step. The new college at Surat was granted affiliation up to the Intermediate standard after discussion of the question of the advisability of concentrating affiliated colleges for the future in some recognized centres.

The "Bombay Chronicle" Security Case.

Arguments Heard.

BOMBAY, December 19.

The Chief Presidency Magistrate, to-day, heard the arguments in regard to the legality or otherwise of the demand of security of Rs. 2,000 made last week under the Press Act from Mr. B. G. Horniman as Printer and publisher of the "Bombay Chronicle." The Hon'ble Mr. Jinnah appeared for Mr. Horniman, while the Hon'ble Mr. Strangman, Advocate-General, argued on behalf of the Government. Mr. Jinnah in opening pointed out having once dispensed with the security, the Magistrate had exhausted his powers and could not, subsequently, demand any security. The Magistrate said when Mr. Horniman filed his declaration in November, he had only provisionally dispensed with the security, pending the completion of the customary enquiries. Mr. Jinnah asked why should the security be furnished now?

The Magistrate said that was not the point. Continuing Mr. Jinnah said the Magistrate had no jurisdiction now and supposing he had the Counsel asked for an opportunity for Mr. Horniman to explain. The paper had a long exist-

TELEGRAMS.

ence and on previous occasions when similar declarations were made, security had been dispensed with and he saw no reason why it should be furnished now. Mr. Jinnah submitted the Magistrate had from time to time dispensed with the security on former applications, and on one such application there was the endorsement "security dispensed with on grounds mentioned." The grounds mentioned on that application were that the previous printer and publisher had severed his connection with the paper. The same thing had happened now, and a similar order ought to be passed. They had been except for a number of years and stood to-day in much stronger light than in 1913. Unless there was something, unless Mr. Horniman knew what that something was the previous order ought to stand. Continuing Mr. Jinnah asked what was the reason for asking security? If the Magistrate had anything before him in justification of the demand for security, that should be produced. Assuming for the moment that the Magistrate had jurisdiction which the Counsel submitted he had not, the Magistrate had no power to make any provisional order dispensing with the security as he had a case. Of course the Magistrate could quote precedents, but that was not at all warranted by the Press Act. The section which clearly stated that security had to be deposited at the same time when declaration was made, only gave the Magistrate power to fix the amount. The Magistrate could not possibly refuse a declaration and say "I want to think it over." He could, if he thought fit, dispense with the security when the declaration was made and had no power under the Act to make any provisional order. Counsel then quoted 39 Madras, dealing with the recent decisions of that High Court in regard to

'New India' Security Cases

and read copious extracts from the judgment of the officiating Chief Justice. Continuing, he said the Proviso to Section 3 stated that the Magistrate may from time to time cancel or vary the orders passed by him. This Proviso Mr. Jinnah said did not apply when the security was dispensed with in the first instance. If no security had been asked, there was nothing to vary or cancel. As to the Magistrate's making enquiries, Counsel asked "Did it mean ex-parte enquiries?" Was the Magistrate going to rely on somebody else? He did not care whether it was the Government or the C. I. D. behind their back. Hitherto security has been dispensed with simply on the ground that security had been dispensed with on the previous occasion and there was no necessity for a change now. If security had not been taken after its having once been dispensed with by the Magistrate, there were other sections in the Act under which the Government could point out the objectionable articles and demand security. But as things stood the Magistrate had absolutely no jurisdiction.

The Advocate General.

The Advocate General then replied. Mr. Jinnah questioned his "bonus standi" and asked what had the Government to do in the matter? The Advocate General said that the matter was one in which the Crown was interested. As the Magistrate's jurisdiction etc., had come to be questioned and he would argue on points of law only. The Magistrate ruled that he could appear and argue.

The Advocate General said that the Magistrate was sitting there as an executive officer as had been held by two out of three Judges at the Madras High Court. As such it was open to him to make what enquiries he liked before passing any order. It was an unreasonable dictum that in every case a newspaper publisher made declaration a security of Rs. 2,000 should be demanded. As the result of the enquiries the Magistrate might ask for a lesser amount or dispense with it altogether. There was nothing in the act to prevent the Magistrate from postponing final order or passing a provisional order or varying or cancelling the previous orders. The provisional order could not be taken as a final order as in the former no special reason had been recorded for dispensing with the security as required under the Act. The Advocate General then quoted Mr. Justice Aylmer's judgment in the second "New India" case in Madras and as that it was far more sound than the other two proviso to section 3. The section in regard to cancelling or varying of the order also applied to the order dispensing with the security. That was what the legislature contemplated and what common sense would suggest. The construction put by Mr. Jinnah that it did not apply to the order dispensing with the security was ridiculous. In conclusion the Advocate General said that the Magistrate was within his jurisdiction to demand security now.

Mr. Jinnah's Reply.

Mr. Jinnah replying said that the Advocate General had said that the Magistrate had power to postpone passing orders on the declaration. That was a fallacy. The Magistrate could not postpone it. Immediately a declaration was presented he should pass orders fixing the amount of security or dispensing with it, recording special reasons for doing so. His own construction of the proviso to section 3 did not make the Act ridiculous. He again submitted having once dispensed with a security the Magistrate could not ask for it again.

Rs. 2000 Ordered to be Deposited.

In giving his decision Mr. Aston, Chief Presidency Magistrate set forth the facts of the case and said that he would have been glad if some definite ruling on the point raised. The question was whether he had power to dispense with the security provisionally and he was of opinion that when such an order was passed it did not make out "bonus officio." In his opinion in this case no special reason existed for dispensing with the security and would order rupees two thousand to be deposited.

Mr. Jinnah asked whether G. P. Notes would do and the Magistrate replied in the affirmative.

Mysore

Mysore Arisikari Railway.

MYSOORE, December 19.

It is understood that His Highness the Maharaja will formally open the Mysore Arisikari Railway, for passenger traffic on the 2nd January 1918.

స్వీయదినపహోత్సవములు.

(వివిధ విలేఖకులయొద్దనుండి.)

12-12-1917.

శ్రీమద్దేవాలాకా వల్లూరు బోర్డు ఎలిమెంటరీస్కూలు విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, తమకు గల రాజభక్తి విశ్వాసములనాటి జాతి స్వాభాసురి పట్టాభిషేక దినం వార్షికోత్సవమును జరిపిరి.

గోదావరీజిల్లా మోడెల్స్ బోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలు హైద్రాబాదు గాడి పేరిట ఉన్న రవిరావు గారి ప్రాథమిక పాఠశాల గొప్ప రాజభక్తి పూరితమైన కానోనేషన్ సందర్శన రీతి సహోత్సవము ప్రతి గృహమున బిజయ గీతములతో జరుపబడినది.

భీమవరము తాలూకా అర్ధవరము బోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలున సాధ్యభోమ నుద్దేశించి ఉపాధ్యాయులు బాలురే అనేక కీర్తనలు పాడించుచు ప్రచారి పటమును విలికానోహ జంబోనర్ని యూరేగింపు టుక్కునలు సత్కృత్యాహులుతో జరిపిరి.

గోదావరీజిల్లా కమిటీస్కూలు గ్రామమున జమీన్ దార్ ఇక్బాల్ సైదుల్లా బోయర్ సెకండరీ పాఠశాలయందును హితార్థదాయినీ పుష్కర భండారగారు కందును పజలు పు హోత్సవము జరుపబడినది రాజభక్తి యువ శ్యాసము లీనుం బడినది. జమీన్ దార్ గారును కమిటీ దారు గృహస్థులును సభ నలంకరించిరి. జార్జి చక్రవర్తికి శ్రీ. మేరీ నుహాబాద్ కి శ్రీ. అన ధ్యనలతో సభలు ముగిసంబడినది.

“మహాము” ఉత్సవము శ్రీకృష్ణవల సునది అధికారు లాజ్ఞాపింప, కొడవలూరు బోర్డు పాఠశాలా భవనమున పోక సభ గాంపబడెను. “బ్రిటిషు ప్రభుత్వములని లాభము”లను గురించియు “విశ్వా హహాసం” గాములు” గురి చియు త్తప్రముగ విశేషించుపడి, పిల్లలకు కొన్ని పండ్లును పెట్టి వాటితో గలంపాంధినవారలకును తిన్నవారలకును ఫలములు పంచిపెట్టబడియెను. చక్రవర్తిగారికి ముగ్రాహమున గెలుపు గలుగుటకు ఆనెక రీతుల వై వ ప్రార్థనలు జరిగెను.

గంటాముజిల్లా నోనక్కపేట బోర్డు పాఠశాలలో స్వీయదిన సహోత్సవము అత్యుత్సాహముతో జరుపబడినది. చక్రవర్తిగారి పటము పింగళ వాద్యములతో ఊరేగింపబడినది. బాలురు బోధకులు రాజభక్తిని గీతములు నాడిరి మధ్యాహ్నము పాఠశాలయందు మీటింపుచేయబడి ఆరు బాల బాలికలు ఆనెక ప్రదర్శనములు గాంచిచూపవ నానందింపజేసిరి. బ్రిటిషువారికి సంపూర్ణజయమును గోరుదునభిముగింప బడెను.

గంటాముజిల్లా గ్రామమున నాంగ్లీకు పాఠశాలా విద్యార్థులు పట్టాభిషేకోత్సవమును జరిపిరి. ఉదయము విద్యా ర్థులు భజనతో సార్వభౌముని పటము నూరేగించిరి. సాయం కాలము పుర ప్రముఖులు పాఠశాలా భవనమున సభ నర్పించి సభ ప్రాధికారపత్రం కేరళావారి మా. తిరుగుల పేరిట రమణా వాక్యములు నుడి రాజకీయ ప్రేరేపకములను యువకులకును సభ్యులకుం దాంబూలములు ఫలాహారము తానంగి మధ్యాలి దుసరుకేర్పొనావు గారు ఉపసభ కల రాజ భక్తి పెట్టబడినది.

భీమవరము తాలూకా యెండ్రం డి బోర్డు ఎలిమెంటరీస్కూలు లో అనాడి యున్నెము హైద్రాబాదు గావలి పేరయ్య కాత్రి గ్రామము ప్రాథమిక పాఠశాలాముచే బహు జయప్రదముగా జరుపబడెను. శ్రీకృష్ణ గారు ఓడవనీయారు కె. మధ్వానాయ హైద్రాబాదు అధికృత్యులకించి సభ జరుపబడెను. సామ్రాజ్యములో మనము పాముయించు సాభ్యులభయము గూర్చి యువకులందరి ప్రస్తుతి సంగ్రామములో ఆంగ్లేయు ప్రభు త్వమువారికి జయమును బహు ప్రార్థించబడెను. ఊరేగింపు వారికి భార్యతో ఉత్సవము నుగిసెను.

కర్నాటకము నుండి శ్రీ. యస్. కే. సి. నాటక సమాజమువారు అవనిదేవికి విరాళిమియ్యటకుగాను మా డిప్యూటీ కలెక్టరు ను. రామానాథ గారి యాధిపత్యమున గయోపాఖ్యాన నాటకము బ్రదర్శించిరి. రెండువందల రూప్యములకు వైశావచ్చెను. ఈ నాటకమునందు ఆర్థికపాత్రమును ధరించి నట్టియు నుంచి ప్రదర్శనకు వై నట్టియు బ్రహ్మ సంధము గారికి కర్నాటకము పాత బహు వ్యాయాన సంఘ సభ్యులు ఒక బంగారు పతకమును సారితోషక మిచ్చిరి. పిరు కొద్ది గోపాలలో బొట్టిలి నాటకమును ప్రదర్శించెదరు. తైలరు హైస్కూలు వారు ఈ నెల 10-వ తేదీ లగాయకు 12-వ తేదీ వరకు అవనిదే యుత్సవములకు సోపానమును కర్నాటకముగా నెరవేర్చిరి.

అస్తాపురవాసులు పట్టాభిషేక సహోత్సవము శ్రీశ్రీ త్వంబుగా గాంచి స్వామి భక్తి పెక్కుభంగుల వ్యక్తీక రించిరి. బడిపిల్లలు చక్కగా బాగునూతరి జయశబ్దములతో నటి కుతూహల మానసులయ యూరేగిరి. ఆడుగడుగునకును కుటూహల పేల్చుచు పోలీసువారు ముందు నవన తహసీలు వారుగారు మనసులుగాను పోలీసుకృత్తయ నుత్సవము లంక రించిరి. గూరొంటి రాజుగా నుచివరివార చమేకులును విచ్చేసి పార్కులో జరిగెను సంతోష గల వింతలు పరీక్షించి సంకల్పించిరి. శ్రీమద్రావు పంపగరావు గారు తమ కృష్యములం జరిపిరి. సాయంకాలము బోగర్నకంపేరీస్కూలు బోయర్ కల సమ బాలికలవలను “సంచి సందర్శన” ను నెడి యాంగ్లే య నాటకము చక్కగా ప్రదర్శించు బడినది.

భుగళపు రాంధ్రసమితివారు స్వీయదినమున గావీయ గీతములు, భగవద్గీతి గీతములు, రాజభక్తిగీతములు పాడు కొనుచు భజన జేసిరి. ప్రభుభంగమున స్వల్పాహారపు విందుల నాగించి యొకమహాసభ గాంచి తమ రాజభక్తిని భూమియుల వాంఛలకు పెల్లకీచేసిరి. స్వచ్ఛా ప్రవాసము కొంతకై కంకణము గట్టుకొని హైదరాబాదుకు పోయి సుఖపూర్వ యాంధ్రప్రభుత్వ మాదిగాగల మిత్రులవలెకి జూచుచు గావీయ భగవద్గీతమును పంపించుచు సంగ వికలానైన వాడయిన, మృతికొనిన వారి బంధువుల సేవ ను నివళు గల సానుభూతిని పెట్టించిరి. ఆంగ్ల శ్రీశ్రీకుర ప్రతి వర్ణమును ఈ నాటి హైస్కూలు నెరవేర్చులెని లిగ్నానించిరి. ఉచిత క్రాంతిపాఠశాల విద్యార్థులకు మితా యాలను పంచిపెట్టిరి.

గాజులు గ్రామములో బోర్డుస్కూలులో ఉత్సవము జరిగింది. విచ్చేర్చుచున్న జిల్లా జాగిరాదయ్య పంతులుగా కళ్యాక్షణ నరూంపిరి. ప్రిథ్వీ యూనియను కేర్తము నారాయణ రావు గారు కథముక్త యుద్ధేయము అనునదే అనువాది అభి ప్రాయమును పట్టాభిషేక సహోత్సవ లాభములకు తెలిపుజే సిరి. అధ్యక్షులును ప్రిథ్వీ నూర్వీ నారాయణ రావు గారును బ్రిజ్మ పురగాలవలని బారము హిందూ జేత్యుల స్వాభా విక రాజభక్తి ప్రాథమిక విద్యకు చక్రవర్తిగారు పట్టాభిషేక ఉపయోగన చేసిని ప్రోత్సాహము మొదలగు సంతకములకు గూర్చి నుచ్చటించిరి. బడిపిల్లలు రాజభక్తిగీతములు పాటలు పాడిరి. రాజభక్తి పెట్టించుచు, బ్రిటిషు శౌరవమునారికి త్వలోనే జయము కావలెననియు, రాజదంపతులకు ఆయు రాగోర్వీకృత్యాభివృద్ధి కావలెననియు కోరుచు ఒకతీర్మాన మేగ్రీసముగ నుగిరింపబడెను. సభ ముగిసిన వెనుక రాజదం పతుల పటముల సహితముగా బడిపిల్లలు ఊరేగిరి.

పట్టాజిల్లా కైకలూరు తాలూకా కోమకొల్ల గ్రామ ములోని బోర్డు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలవారును శ్రీరామ క్రాంతి పాఠశాలవారును సంచయ పాఠశాలవారును కలిసి పట్టాభి షేకసహోత్సవమును ఆత్మత్యాహముతో బోర్డుస్కూలు పాఠశాలా భవనమున జరిపిరి. పురజములు బాలురు బాలికలు నాగ్నభాసిని పటములు పురివిధుల వెంబడి ఊరేగించిరి. పిరక బాయిర బాడీను ప్రేరేప జరిగెను. పిరకట్ట బోర్డు సంచయ పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులు పురజములలో మొకడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువలని లాభములు జాప్తి సార్వభౌముని చక్రము విద్యాభిల అష్టాక్ష్యములు పసిరినయనడే చున్న బాలికల విద్యా ప్రయోజనము మున్నగు విషయములను గూర్చి ఉపన్యసింపిరి. సహోత్సవము అంతటికి పంచిపెట్టబడెను. సార్వభౌ మునకు ప్రస్తుత యుద్ధములో జయము కలుగుగాక మని జయ సమర్థముల మిశ్రముట్టెను.

ఒక పాఠశాల విషయము:— భీమవరము కేంజిలోని అంజలూరు గ్రామమున హిందూబాయిర (వికర్మయ్య) పాఠ శాల యొకటి గదు, ఆపాలికలలో ఆయుర ఆర తిరగుల విద్యాభిలను చేర్చుకొని విద్యచేయుటకు అంగీకరింపబడినది. సంబంధింపు కోర్సునదిని కృతార్థులగువారు సప్తకీర్త్యులను పొందుదును గాన, సదరు గ్రామమునకు సమీపముగ నుండు గ్రామములలోని బాలురు చదువ విలివగలవారు జనవరి 1వ తేదీని చేరవచ్చును.

అస్సెర్నము, డిశంబరు 17:— నుస్యవారిలో తాత్కాలికసంధి జరుపబడినందులకు జగ్గయ పత్రిక లత్యంత సంతస మును గనబరచినది. అయినను నుస్య జగ్గయ సంధి సంధిలుట చాలకష్టమని ఆనెకపత్రికలు గ్రహించినవి.

బేకరుగారి వారపురిపోవు.

గయ్య జగ్గనీలకు సంధి.

వాషింగ్టన్, డిశంబరు 18:— యుద్ధమున తిరేకరు గార్జిల్లు వికరించిరి:— పశ్చిమరంగమున సమగ్రప్రారంభ కీర్తి శ్రీమతుల హస్తాంతరయ్య కని చున మేళమున కాగ్యమును బట్టి యు యూహించుగాను. పశ్చిమరంగమున పెద్ద ముట్టడిని పూర్తింబించి జగ్గనీయులు మిక్కినుండలివారిని వెనుకకుగొట్టు చుండు. కడంకులకలవు. సమగ్రమున విజయమునంది శిస్తాలమున కాంధిరి స్థాపించ జగ్గనీ యుద్ధోగం లిచ్చునుచి యున్నారు. అట్టి విజయ చుదిరకాలముననే తగుట శ్రేయోగలదని మనల విశ్వసింపజేతు ఇర్మనీయులు గట్టి యత్నముల మొనర్చు చున్నారు.

గొప్ప ముట్టడి.

పశ్చిమరంగమున జగ్గనీయులు పెద్దపెట్టెను ముట్టడింప చచ్చును. ఆరంగమున జగ్గనీయుల బలము లధికమయ్యెను. కాని వారికి ముట్టడి చేయవలయున సమగ్రకృత్యులకు పెట్టి లాభమును కలుగజేయు. జయాలెను విజయము కురువట్టుల గౌరవమునకు వంకకమై తూర్పుదేశముల బందు మిత్రుండ లివారి పుంకుబడిని వృద్ధియొనర్చును. తూర్పుదేశములయందు నిక పుంకుబడి తగ్గుచుండుటయు, అంగులని కలుగు ప్రమా దమును జగ్గనీ రాష్ట్రము గ్రహించియున్నది. అంగులనె నె వీరెనా యొక తీరున కీర్తుముగ సంధిజేసికొన జగ్గనీవారు యత్నించుచుండిరి.

విమానముల చక్ర.

మిత్రమంతలివారు జగ్గనీదేశపు భగములను ముట్టడించి సంకులన సాయము భీతిని హిందూని వర్ధునుండిచచ్చిన ప్రయా సెయు జెప్పుచున్నారు. ప్రజలలో నంతర్భుక్తి యధికమగు ముగ్ధి. నజరీగు యుద్ధపుత్తి డిప్రజలకు గోచరమగుచున్న దని బేకరుగారు తెలియజే చుచున్నారు.

మదరాసు ఆంధ్రు సదరకమరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్డు. (993)

(ఇంగ్లాండు కంపెనీలో ఇంకొక్కోకేలు చేయబడినది.)

ప కటనము.

డిశంబరు 22 వ తేదీని రాజప్రతినిధిగారును ఇండియా ముక్రిగారును మదరాసునుండి పోవు సదర్భమున యానవ్వండికి తెలియజేయున దేమన: డిశంబరు 22వ తేదీ 14-30 16-55 గంటలవరకు రాజప్రతినిధిగారి సైవలుబండికి సంబంధించిన ప్రయాణీకులు, సాయము, బంగీలు తప్ప మితర సాయముబంగీలు స్టేషనుకు రాకూడదు. తదితర ప్రయాణీకులు కూక స్టేషను కోనికి గానీయ బడదు. మై నుదహించబడిన కాలములో ఇతర ప్రజలకు టిక్కెట్లుగాని, వారివారి సాయము మున్నగువి నచ్చిటిని మున్నుచేయునగాని తట స్థంకరు.

డిశంబరు 22వ తేదీని కుంజ్రాకు పోవు వారమును ఇక్రానింజేసి టిక్కెట్లును 14-30 పోవు గనే కొనుక్కొనవలెను. సాయము వనై కాలను కూడ ఈపోవుకే బుక్కుచేయుచుకొనవలయును.

రాయపురమునుండి 15-55 గంటలకు సెంట్రలుస్టేషనునుపోవు సెంటిరి లోగలుబండియు 17-4 గంటలకు పెంబూరునుండి రాయపురము పోవు ఎం-112 బండియు 1917 సం॥ డిశంబరు 22వ తేదీని బయలుదేరువు. 22-12-17న 16-30 గంటలకు బీచిస్టేషనునుండి పెరంబూరునకు పోవు ఎం-105 బండి రాయపురము దగ్గరనే నిలిచి పోవును.

ఈ తేదీన సెంట్రలుస్టేషనునుండి 18-45 గంటలకు బయలుదేరు సె-99 తిరవహ్లాను కోకలు సెంట్రలుస్టేషనునుండి బయలుదేరుటకు బయలు రాయపురమునుండి తిరువహ్లానుకు పోవును.

ఉపయోగము !!!

శ్రీలంక

రి, తంబు శ్లోపేధి, మదరాసు.

తెలుగు కట్టె సి.డి, బా.బి.రా.గూ

పోస్తు బాకు 212 మద రాను

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభాపరిషత్తు, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

204 094